

Westerdals

Oslo School of Arts,
Communication and Technology

TK1100

TRANSPORTLAGET

8'ende forelesning

Del eksamen 1 - resultater

Antall studenter i klassen: 236

Antall fremmøtte eksamen: 219

Karakter A:	5%	90 – 100 poeng
Karakter B:	21%	75 – 89.5 poeng
Karakter C:	35%	60 – 74.5 poeng
Karakter D:	20%	45 – 59.5 poeng
Karakter E:	14%	30 – 44.5 poeng
Karakter F:	5%	0 – 29.5 poeng

Del eksamen 1 - resultater

- Tok du ikke eksamen?
  - Ta kontakt med studieadministrasjonen ASAP
  - Har du legeerklæring må du sende den ASAP
- Strøk du på eksamen?
  - Fortsett å følge forelesningene, du trenger alt du lærer i TK1100 for å mestre andre fag!
  - Ta kontakt med studieadministrasjonen, du skal kunne ta deleksamen 2 som normalt, og så kun konge denne du strøk
- Fikk du karakter A eller B?
  - Gratulerer, første eksamen bestått med glans!
- Fikk du karakter C?
  - Hvis du jobber hardt og klarer del eksamen 2 med perfekt besvarelse kan du kanskje fortsatt få en toppkarakter
- Fikk du karakter D eller E?
  - Du må nok jobbe mye mer med faget, hvis du fikk en E og i tillegg vet med deg selv at du svarte tynnt så var jeg snill med noen studenter – like tynn besvarelse til jul kan gi en F...

VIKTIG INFORMASJON

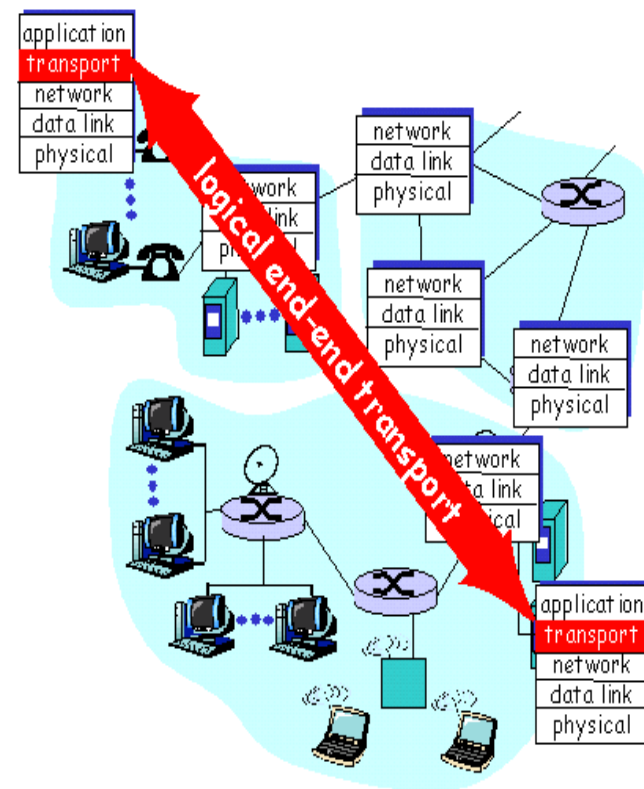
- 6. november; Nettverkslaget
  - Posthallen, ikke i Auditoriet 101
- 26. november; Linklaget 12.15 – 14.00
Repetisjon 15.15 – 19.00
  - Obs: Dobbelt time
  - Obs: Mandag

Transportlaget: Agenda

1. Transportlagets tjenester
  - Multipleksing/demultipleksing
    - Portnummer
  - `netstat` (standard verktøy)
  - Transport **uten** fast **forbindelse**: **UDP**
2. **Prinsipper** for pålitelig dataoverføring
3. Transport **med** «fast» **forbindelse**: **TCP**
  - Pålitelig overføring
  - Flyt-kontroll
  - Kontroll og styring av forbindelsen

Transport tjenesten

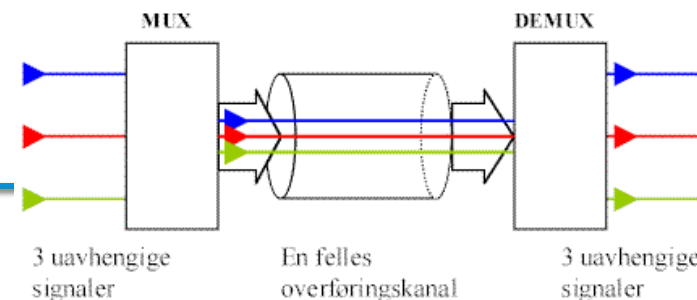
- Setter opp *logisk* kommunikasjon mellom applikasjons-prosesser på forskjellige klienter
- Transport-protokollen kjøres i hvert *ende*-system
- Transportlags-protokoll
  - Dataoverføring mellom *prosesser*
- Bruker Nettverklags-protokoll (IP)
  - Dataoverføring mellom *systemer* (vertsmaskiner)

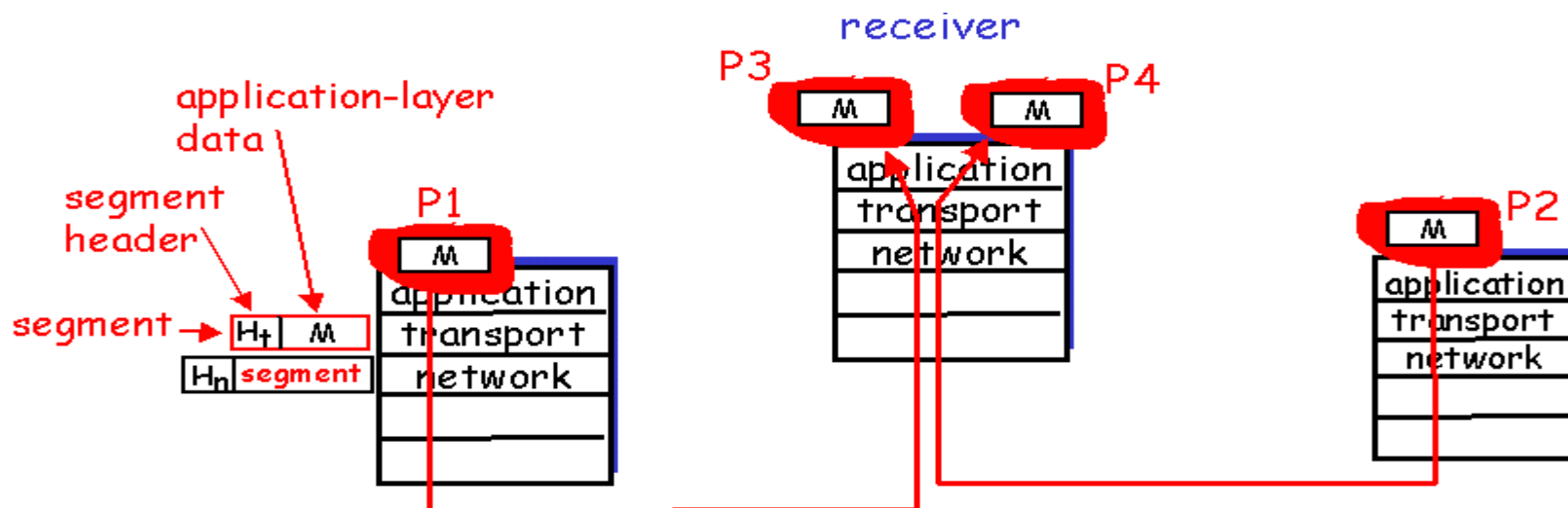
Transport-lag protokoller

- Internett bruker **nettverks**-protokollen **IP**
  - Gjør så godt den kan, men gir ingen garantier
  - «best effort»
- **UDP**
  - Sender et **datagram**, som kan bestå av flere deler, til mottaker og håper det kommer frem
  - Forbedrer **IP** bare med **ende-til-ende** kontroll og **feil-sjekking**
- **TCP**
  - Oppretter en "fast" forbindelse
  - Legger inn **flyt-kontroll**,
sekvens-nummer,
kvittering,
tidskontroll,
feilsjekking og
kontroll av **trafikk-kork** (metningskontroll)

Multipleksing/ demultipleksing

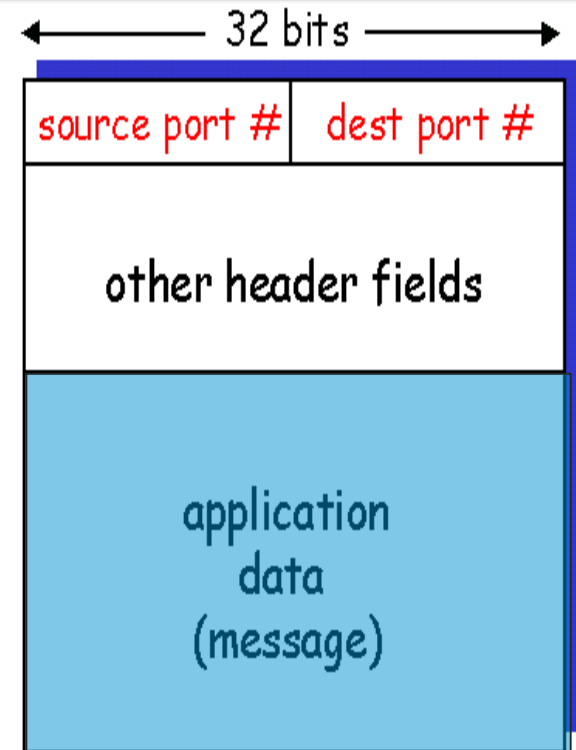
- **Segment**
  - Data-enhet som utveksles mellom transportlagene
  - TPDU (Transport Protocol Data Unit)
- **Demultipleksing**
  - Levere motatte segmenter til riktig **prosess**

Multipleksing <- portnummer

- Samler data fra applikasjons-prosesser og pakker disse med et hode (header)
- Hodet inneholder **senders** og **mottakers portnummer**
- Portnummer = **16 bit** unsigned heltall
- Portene **0-1023** er «**well known**» (RFC 1700)
  - Secure Shell: port **22**
  - SMTP: port **25**
  - DNS: port **53**
  - HTTP: port **80**
  - HTTP over TLS/SSL: port **443**
- Andre porter deles opp i:
  - **Registrerte**
    - 1024-49151 (0x0400-0xBFFF)
    - Kan brukes til annet også, men er **registrert** for en tjeneste hos IANA
  - **Private/Dynamiske**:
    - 49152-65535 (0xC000-0xFFFF)

TCP/UDP segment format

Transportlaget 1

- Den første hovedoppgaven som løses på transportlaget er dermed å multiplexe/demultiplexe fra/til lokale prosesser og den felles kanalen (Internett)!
- Portnummer fungerer som **ID-nummer** for lokal og kontaktet prosess!

```
C:\>netstat -n
```

Active Connections

Proto	Local Address	Foreign Address	State
TCP	127.0.0.1:19872	127.0.0.1:55169	ESTABLISHED
TCP	127.0.0.1:27015	127.0.0.1:55155	ESTABLISHED
TCP	127.0.0.1:52965	127.0.0.1:52967	ESTABLISHED
TCP	127.0.0.1:52967	127.0.0.1:52965	ESTABLISHED
TCP	127.0.0.1:55155	127.0.0.1:27015	ESTABLISHED
TCP	127.0.0.1:55169	127.0.0.1:19872	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:55812	174.36.30.34:80	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:55109	158.36.131.26:445	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:6892	74.125.71.125:443	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:5951	212.16.0.1:12350	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:6000	158.191.55.1:5718	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:61306	174.129.195.86:443	CLOSE_WAIT
TCP	158.36.131.51:62305	74.125.79.118:443	ESTABLISHED
TCP	158.36.131.51:62434	158.36.191.141:443	ESTABLISHED

netstat er kommandoer som gir en oversikt over åpne porter:

```
netstat -a : også UDP
```

```
netstat -s : statistikk
```

```
netstat -r :routing tabell
```

netstat -n : ikke DNS-navn

+ mange flere for å se hvilken prosess o.l. (–b på Win7 osv)

~->netstat

Active Internet connections (w/o servers)

Proto	Recv-Q	Send-Q	Local Address	Foreign Address	State
tcp	0	0	localhost.localdomain:smtp	localhost.localdomain:36098	TIME_WAIT
tcp	0	0	nih-stud-web02.osl.ba:44573	nih-mysql01.osl.basef:mysql	TIME_WAIT
tcp	0	0	nih-stud-web02.osl.ba:44572	nih-mysql01.osl.basef:mysql	TIME_WAIT
tcp	0	0	nih-stud-web02.osl.base:ssh	nith-vpn-nat03.osl.ba:29459	ESTABLISHED

Active UNIX domain sockets (w/o servers)

Proto	RefCnt	Flags	Type	State	I-Node	Path
unix	14	[ ]	DGRAM		9016	/dev/log
unix	2	[ ]	DGRAM		1855	@/org/kernel/udev/udev

Oversikt: Services-listen

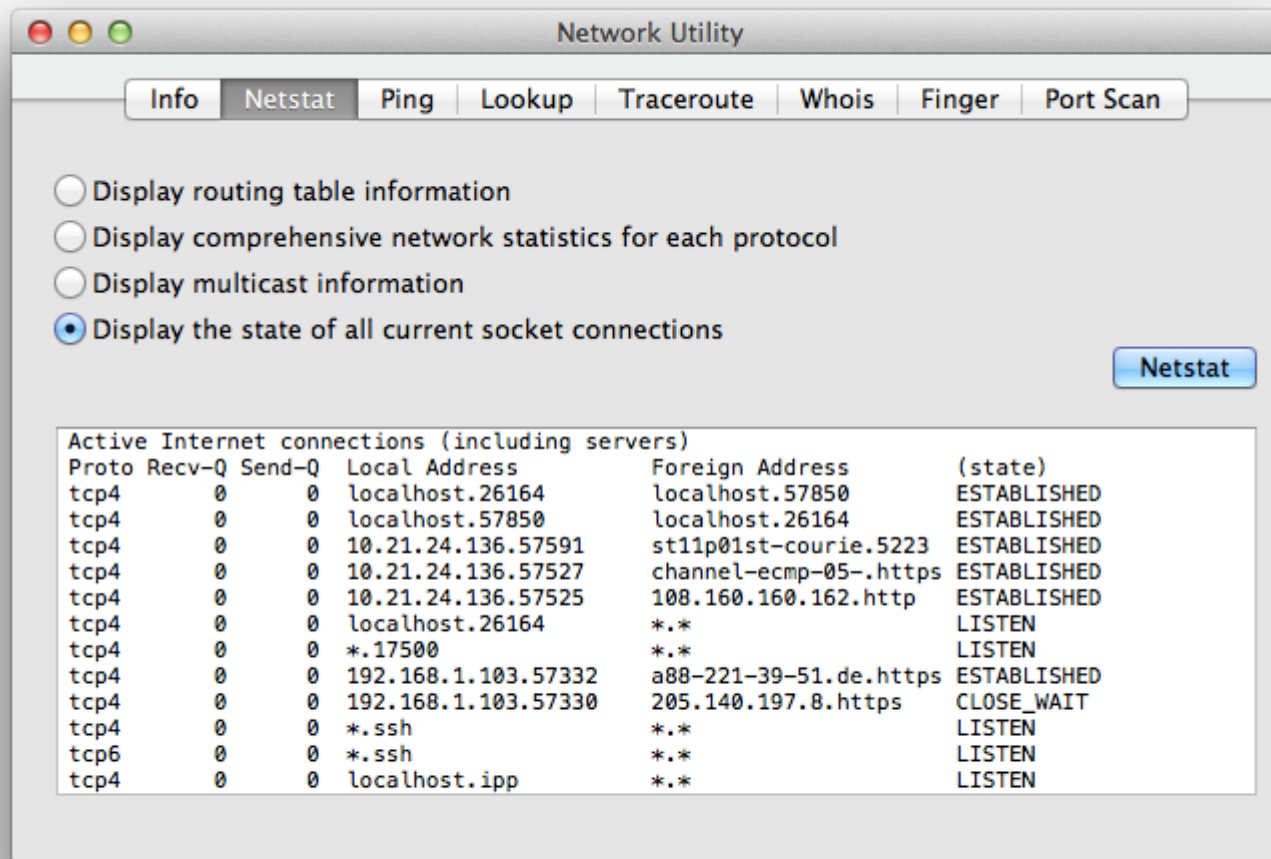
#	<service name>	<port number>	<protocol>	[aliases...]	[#<comment>]
	echo	7/tcp			
	echo	7/udp			
	discard	9/tcp		sink null	
	discard	9/udp		sink null	
	systat	11/tcp		users	#Active users
	systat	11/udp		users	#Active users
	daytime	13/tcp			
	daytime	13/udp			
	qotd	17/tcp		quote	#Quote of the day
	qotd	17/udp		quote	#Quote of the day
	chargen	19/tcp		ttytst source	#Character generator
	chargen	19/udp		ttytst source	#Character generator
	ftp-data	20/tcp			#FTP, data
	ftp	21/tcp			#FTP, control
	ssh	22/tcp			#SSH Remote Login

- Både i Windows (se over) og i OSX (/etc) ligger en liste (`services`) med hvilke porter som er registrert med hvilke protokoller/tjenester
  - Det er denne som bestemmer hva som oppgis som protokollnavn av `netstat`

```
tcp      0      0 home.nith.no:ssh      blistog.nith.no:24606  ESTABLISHED
```

OSX: Network Utility

- OSX (under Applications/Utilities) har et GUI mot standardverktøyene

Win: TCPView

- Fra MS kan du laste ned [TCPView](#)
- GUI som viser «de fleste» tingene du kan finne med netstat

TCPView - Sysinternals: www.sysinternals.com

File Options Process View Help

Process	PID	Protocol	Local Address	Local Port	Remote Address	Remote Port	State	Sent Packets	Sent Bytes	Rcvd Packets	Rcvd Bytes
mDNSResponder.exe	1944	TCP	127.0.0.1	5354	127.0.0.1	1031	ESTABLISHED				
jucheck.exe	5180	TCP	158.36.131.51	2413	23.46.112.60	443	CLOSE_WAIT				
jusched.exe	4496	TCP	158.36.131.51	14183	23.46.112.60	443	CLOSE_WAIT				
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	26911	23.23.229.3	443	CLOSE_WAIT				
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	26965	199.47.217.174	443	CLOSE_WAIT				
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	42312	199.47.217.178	443	CLOSE_WAIT				
chrome.exe	3780	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	4024	[2a00:1450:400f:801:0:0:0:0]	443	ESTABLISHED	121	203 640	629	141 829
SkyDrive.exe	4112	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	42174	[2a01:111:f004:31:0:0:0:144]	443	ESTABLISHED	102	4 182	102	9 180
chrome.exe	3780	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	61288	[2a00:1450:400f:801:0:0:0:0]	443	ESTABLISHED	285	574 693	1 410	582 522
googledrivesync.exe	4540	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	62811	[2a00:1450:400f:801:0:0:0:0]	443	CLOSE_WAIT	3	846	8	3 503
googledrivesync.exe	4540	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	63311	[2a00:1450:400f:801:0:0:0:0]	443	CLOSE_WAIT				
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	64023	199.47.217.173	443	CLOSE_WAIT	4	1 136	23	29 915
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	64026	50.19.214.91	443	CLOSE_WAIT	4	656	97	135 211
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	64032	199.47.218.159	443	CLOSE_WAIT	4	928	6	4 492
chrome.exe	3780	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	64841	[2a00:1450:4010:c03:0:0:0:0]	443	ESTABLISHED			6	3 033
chrome.exe	3780	TCP	158.36.131.51	64939	158.36.191.141	443	ESTABLISHED	4	1 734	2	800
chrome.exe	3780	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	64964	[2a00:1450:400f:801:0:0:0:0]	443	ESTABLISHED				
chrome.exe	3780	TCPV6	[2001:700:2e00:0:0:0:0:0]	64981	[2a00:1450:400f:801:0:0:0:0]	443	ESTABLISHED				
Dropbox.exe	4200	TCP	158.36.131.51	42143	108.160.160.162	80	ESTABLISHED	83	23 655	82	14 677
putty.exe	6464	TCP	158.36.131.51	18166	158.36.131.5	22	ESTABLISHED	6	1 264	3	2 512
putty.exe	4320	TCP	158.36.131.51	24606	158.36.131.5	22	ESTABLISHED	16	1 800	26	6 572
svchost.exe	996	TCP	0.0.0.0	135	0.0.0.0	0	LISTENING				
System	4	TCP	158.36.131.51	139	0.0.0.0	0	LISTENING				
wininit.exe	620	TCP	0.0.0.0	1025	0.0.0.0	0	LISTENING				
svchost.exe	1064	TCP	0.0.0.0	1026	0.0.0.0	0	LISTENING				
svchost.exe	1140	TCP	0.0.0.0	1027	0.0.0.0	0	LISTENING				
lsass.exe	704	TCP	0.0.0.0	1028	0.0.0.0	0	LISTENING				
dimnng.exe	1380	TCP	127.0.0.1	1030	0.0.0.0	0	LISTENING				
services.exe	676	TCP	0.0.0.0	1036	0.0.0.0	0	LISTENING				
daemonu.exe	5884	TCP	127.0.0.1	2559	0.0.0.0	0	LISTENING				
mysqld.exe	2548	TCP	0.0.0.0	3306	0.0.0.0	0	LISTENING				
svchost.exe	1456	TCP	0.0.0.0	3389	0.0.0.0	0	LISTENING				

Endpoints: 119 Established: 38 Listening: 31 Time Wait: 0 Close Wait: 10

Porter og sikkerhet (brannmurer)

- Tilgangen til en kjørende applikasjon er via et portnummer (jf erfaringer med HTTP i øvinger)
- Portnummer kan dermed fortelle oss ganske mye om hvilke programmer som kjører på en maskin
- Vanlig verktøy for portscanning er:
nmap
- Portscanning vil kunne fortelle deg (mye) om OS og hvilke tjenester det kjører
- De fleste software-brannmurer er der for å sørge for å filtrere ut slike «uønskede» forespørsler.

```
~-->nmap 158.36.131.51
```

```
Starting Nmap 5.00 ( http://nmap.org ) at 2011-11-02 14:29 CET
Interesting ports on blistog.nith.no (158.36.131.51):
```

```
Not shown: 994 filtered ports
```

PORT	STATE	SERVICE
80/tcp	open	http
135/tcp	open	msrpc
139/tcp	open	netbios-ssn
443/tcp	open	https
445/tcp	open	microsoft-ds
3389/tcp	open	ms-term-serv

```
Nmap done: 1 IP address (1 host up) scanned in 4.75 seconds
```

U NIFIED

D ATAGRAM

P ROTOCOL

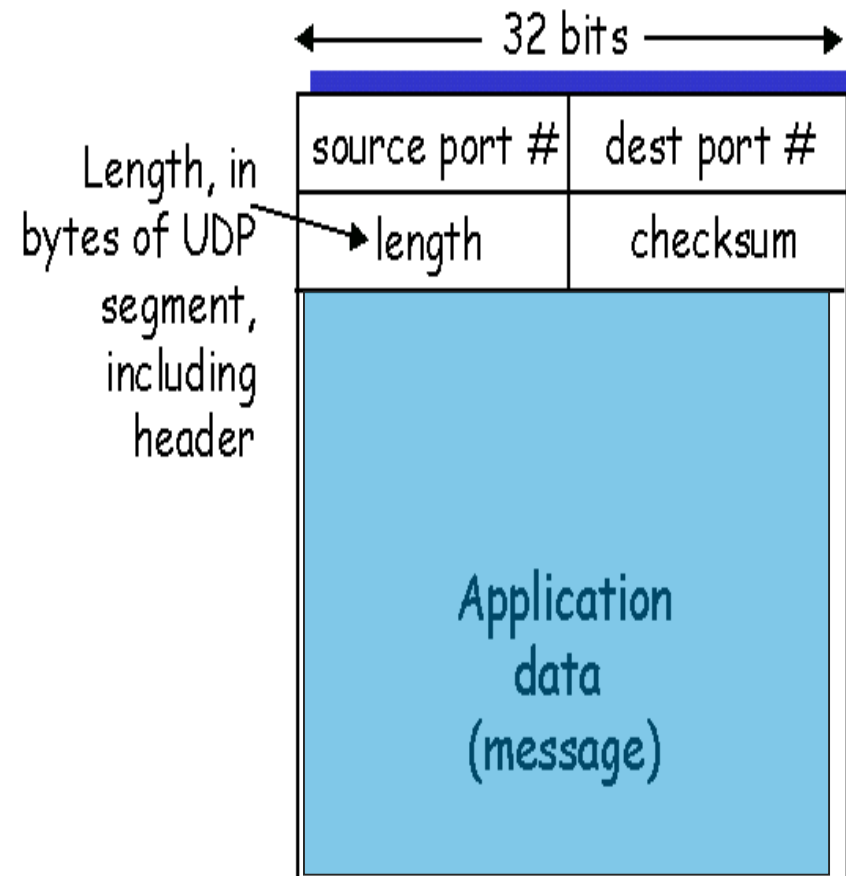
UDP (User Datagram Protocol)

- Meget enkel Internett transportlag protokoll
  - Segmenter kan gå **tapt**
  - Segmenter kan leveres i **feil rekkefølge**
  - **Ikke handshake** mellom avsender og mottaker
- Hvorfor UDP?
  - **Ingen** etablering av **forbindelse** - ingen forsinkelse
  - Setter **ikke** opp noen **felles tilstand** for avsender og mottaker
  - Lite segment-hode
  - Ingen kontroll av trafikk-kork
  - Muliggjør **broadcasting**
  - Skulle du ha behov for pålitelighet kan du jo legge det inn i programmet på applikasjonslags nivå

UDP

- Brukes ofte i forbindelse med **multimedia** hvor den menneskelige hjerne kan korrigere feilene
- Andre bruksområder
  - DNS
  - SNMP, ICMP
- Mottakerens **applikasjon** kan besørge feilhåndtering

UDP segment format

UDP sjekksum

- Avsender
  - Oppfatter segmentet som sammensatt av **16 bits ord**
  - **Summerer** alle ordene
  - Tar **1's komplement** av summen (flipper)
  - Setter **sjekksummen** inn i headeren på segmentet
- Mottaker
  - **Summerer** alle 16 bits ordene i mottatt segment, inkl. sjekksummen
  - dersom $\text{sum} = 1111\ 1111\ 1111\ 1111 \Rightarrow$ alt OK
- I beste fall gir dette bare en **indikasjon** på om feil er oppstått under overføringen

Ex: Internet sjekksummen

Merk: Mente i mest signifikante posisjon legges til LSb (Minst signifikante bit) !

Ex: To 16 bit deler av samlet pakke legges sammen

	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0
	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
<hr/>																
wraparound	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1
	<hr/>															
sum	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0
checksum	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1

HVORDAN OPPNÅ PÅLITELIG OVERFØRING GJENNOM EN UPÅLITELIG KANAL?

PRINSIPPENE BAK...

T RANSMISSION

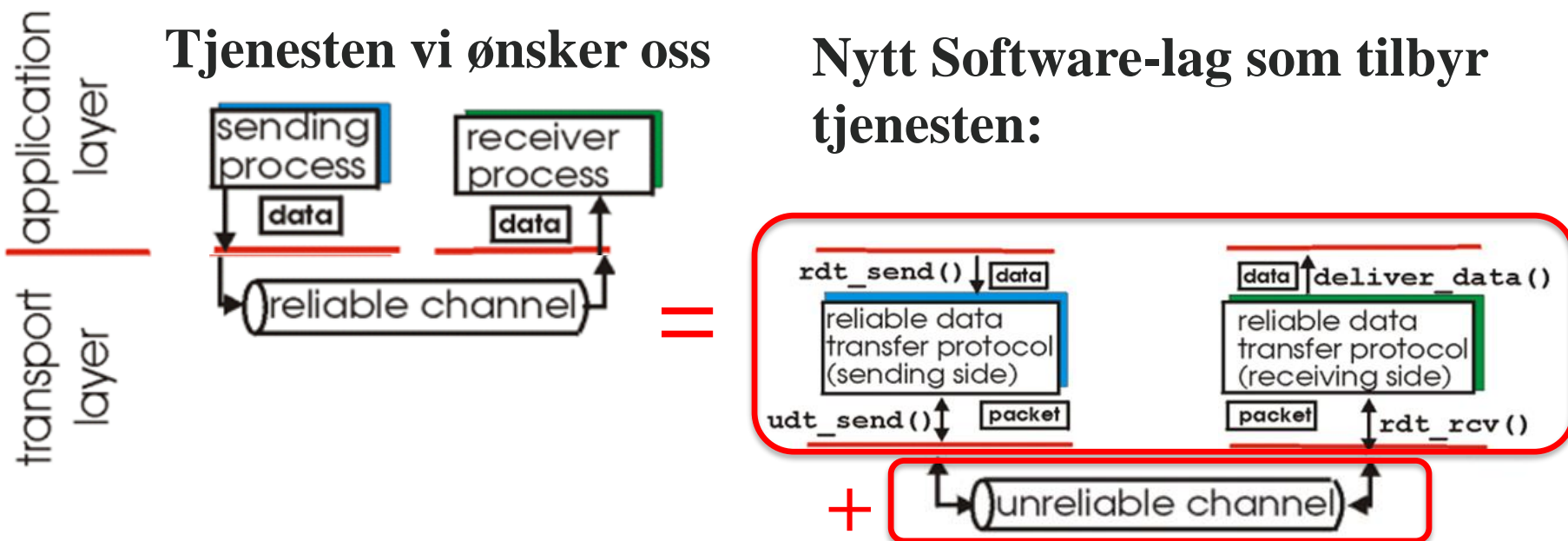
C ONTROL

P ROTOCOL

Pålitelig overføring

- UDP sikrer mux/demux
- UDP gjør det bare mulig for mottager å oppdage at bit-feil i en pakke kan ha oppstått
  - Ved feil er det vanlige at OS da dropper pakken
  - Ingen feilhåndtering e.l.
- TCP skal tilby en **pålitelig** forbindelse.
  - Da trenger må vi ta hensyn til de ulike **feilkildene** (støy/bitfeil, tap, ...) og hvordan vi skal håndtere dem

Pålitelighet er å håndtere feil

- Dersom kanalen er pålitelig trenger vi bare mux/demux
- Det vi ønsker er å tilby tjenesten **pålitelig overføring** over en **upålitelig kanal**
- Da må vi lage en protokoll og software (metoder) som sørger dette.
- Kostand: Større **kompleksitet**

M.a.o.: Problem & Løsning

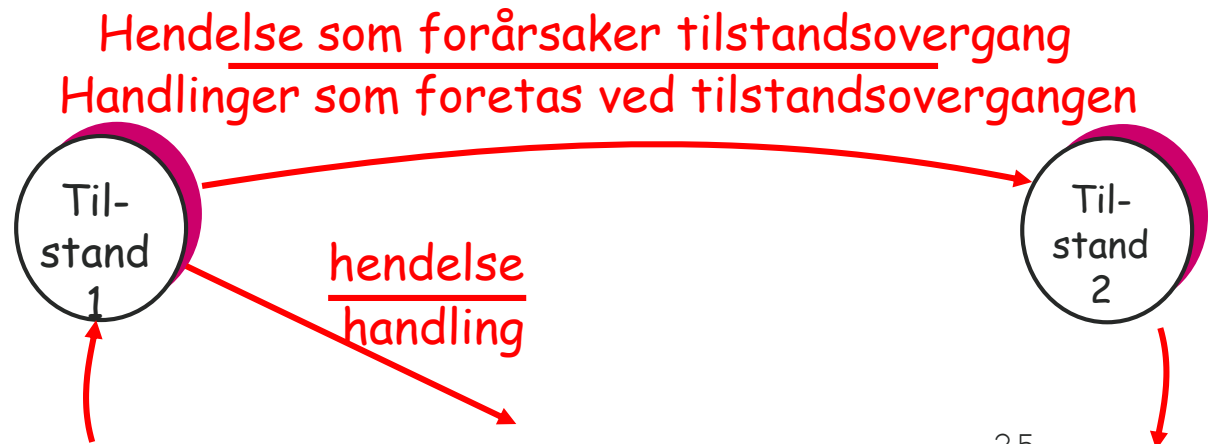
- Problem:
  - Vil ha **pålitelig overføring** av data over nettverk bygd opp av **upålitelige media**
- Løsningsstrategi:
  1. Starter med idealtilstanden (media perfekt)
  2. Introduserer problemene forbundet med reelle media (støy og tap) **ett for ett**
  3. Konstruerer trinnvis en protokoll som håndterer problemene.

Forskjellige grader av pålitelighet

- Vi lager nå en «**leke-protokoll**», som vi kaller **RD**T (Reliable Data Transport)
- Vi skal se på forskjellige nivåer av RDT og bygge disse opp gradvis
- Diskuterer bare data-transport i en retning
  - Samme som **full duplex**, men enklere å forklare
  - Kontroll-informasjon går i begge retninger
- Bruker **FSM** (Finite State Machines) for å spesifisere **avsender** og **mottakers** adferd

tilstand: når i denne
 “tilstanden” er neste
 tilstand entydig bestemt
 av neste hendelse

FSM: «Praktisk» Eksempel

Vekkerklokke ringer && ukedag

Slår av klokke

og

står opp

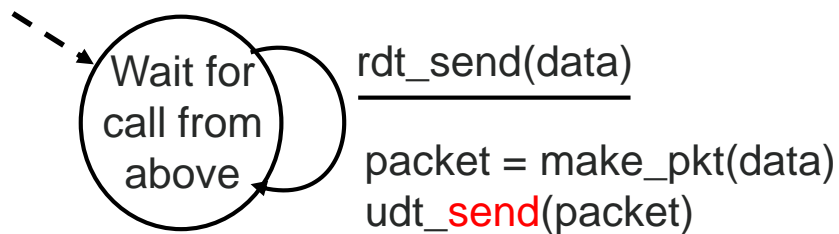

Vekkerklokke ringer && helgedag

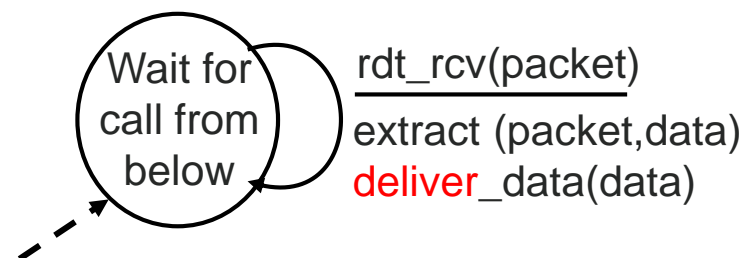
Trykker på "Snooze"

V. 1.0: Pålitelig overføring/kanal

- Kanalen **helt pålitelig**
  - Ingen bitfeil, ingen tap av pakker
- Separate FSM for avsender og mottaker
  - Kontroll ikke nødvendig

sender

mottager

v. 2.0: Kanal med **bitfeil**

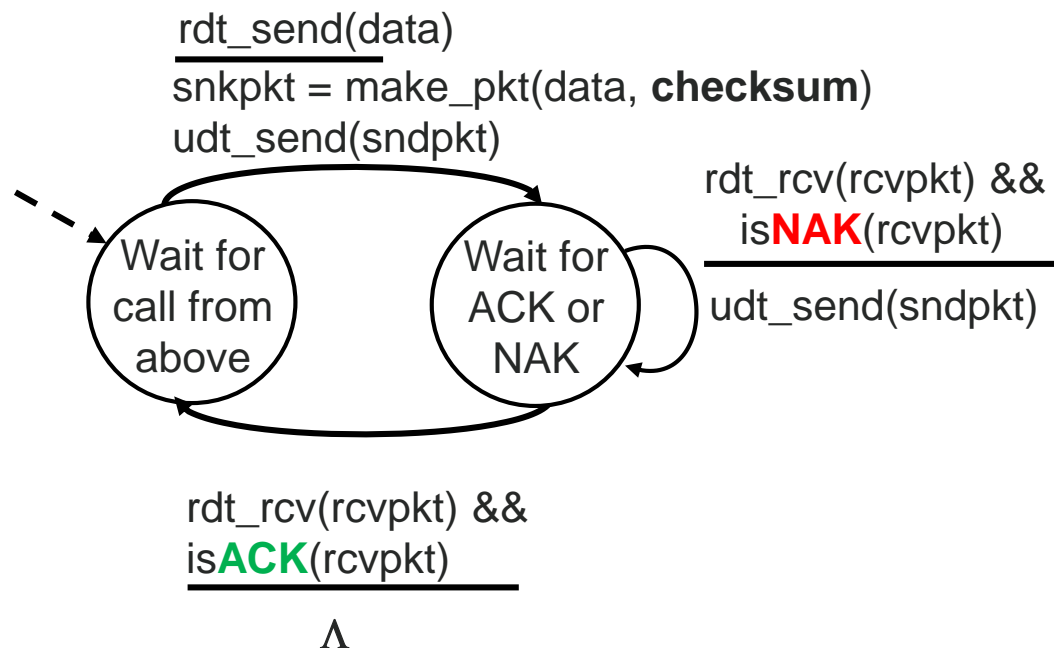
A) Oppdag evt. feil:

- Send **sjekksm** sammen med data-pakken
  - Feil kan påvises hos mottaker, men rettes ikke

B) Gi **tilbakemelding**:

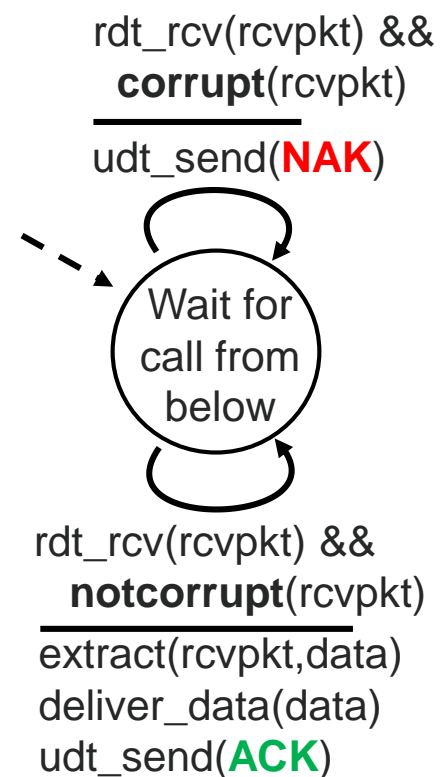
- Mottaker sender melding **om feil** til avsender
  - **ACK** (acknowledge) sendes når pakken er OK
  - **NAK** (negative ACK) sendes når pakken har feil
  - Avsender **sender** pakken **om** igjen ved **NAK**
- Tre nye mekanismer:
  1. Feil-detektering
  2. Kontroll-melding (kvittering) fra mottaker til avsender
  3. Omatt-sending ved feilmelding

RDT 2.0: FSM modell

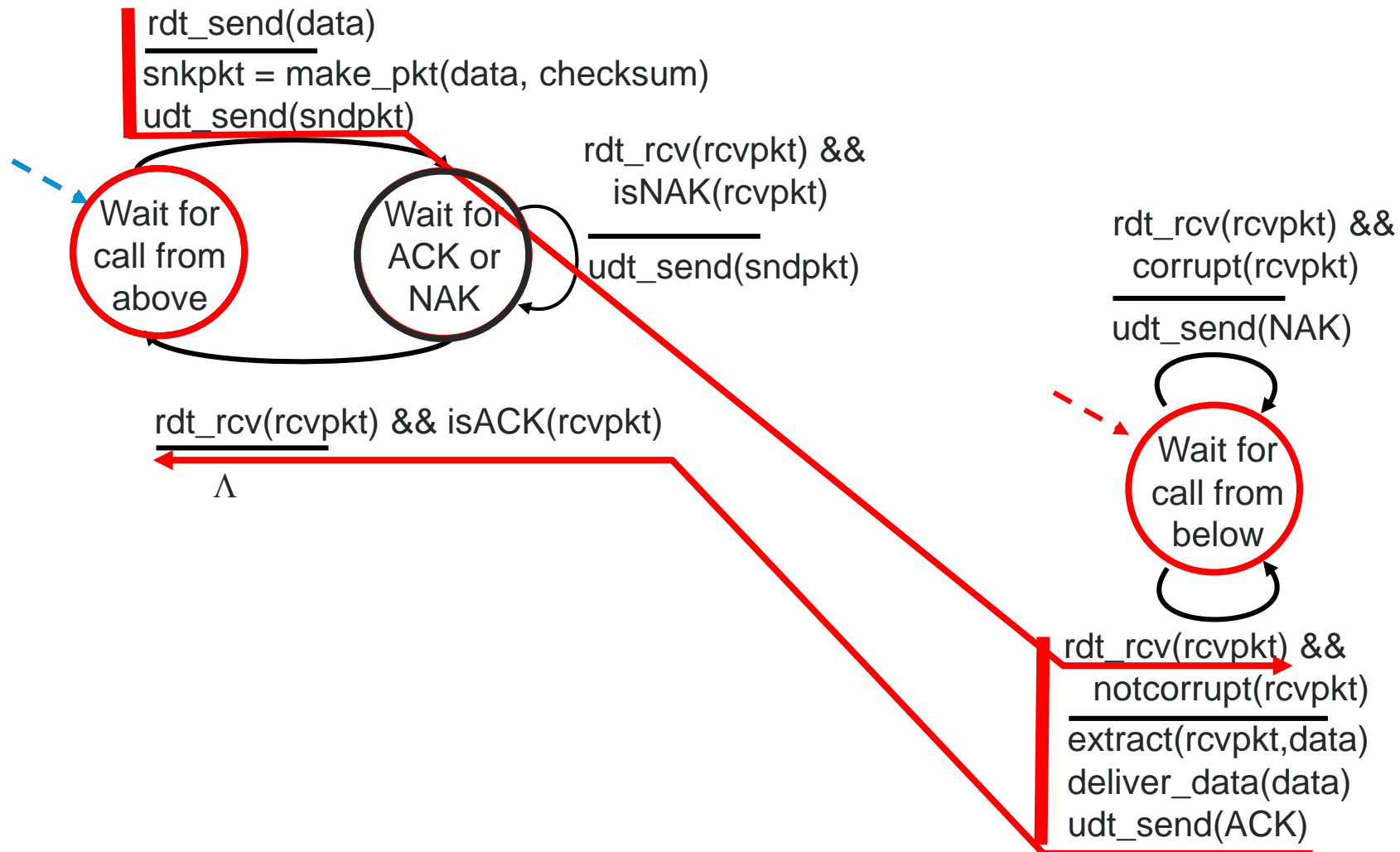

sender

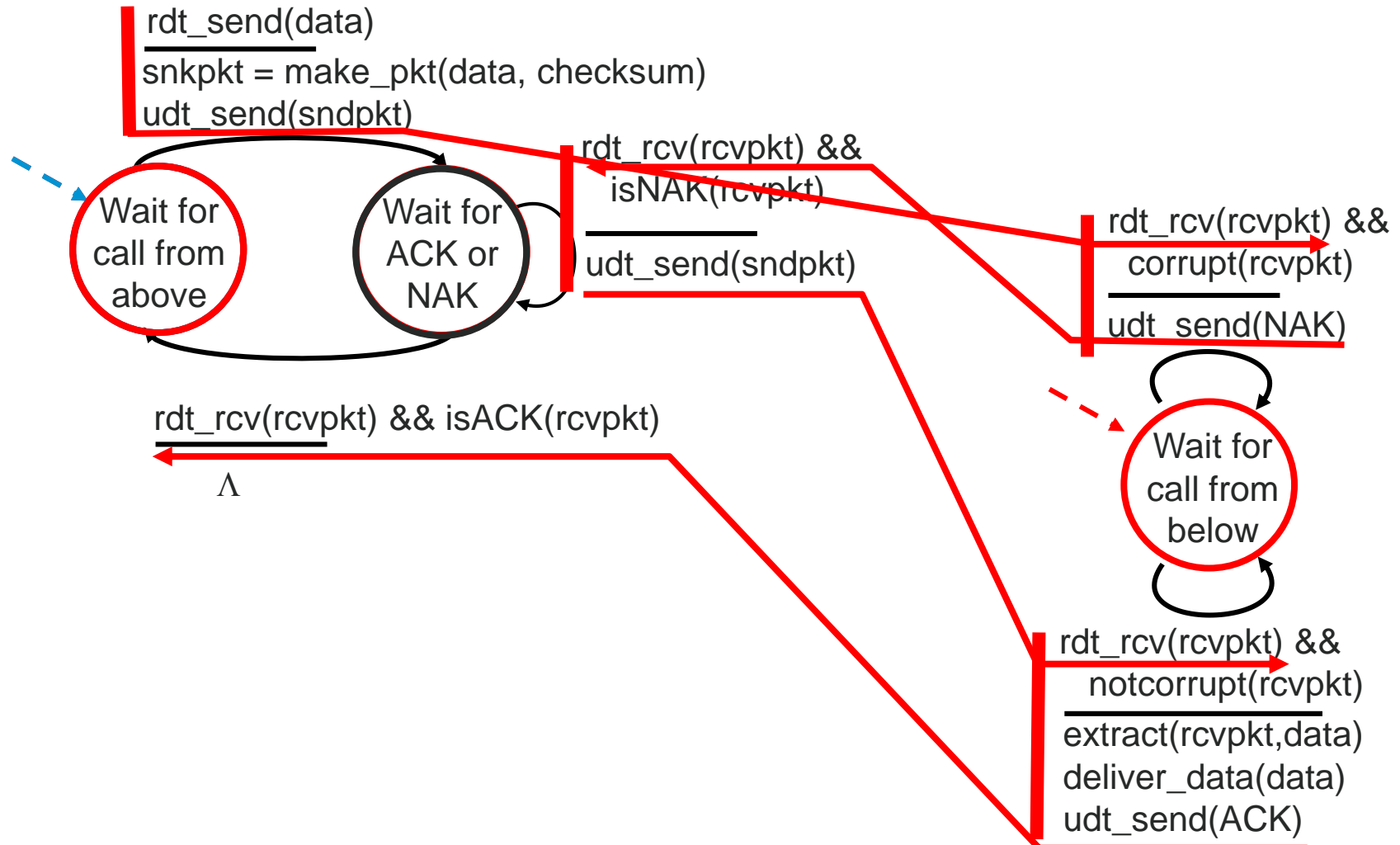
mottager

FSM - ingen feil i overføring

Westerdals v. 2.0: FSM – bitfeil i overføring..

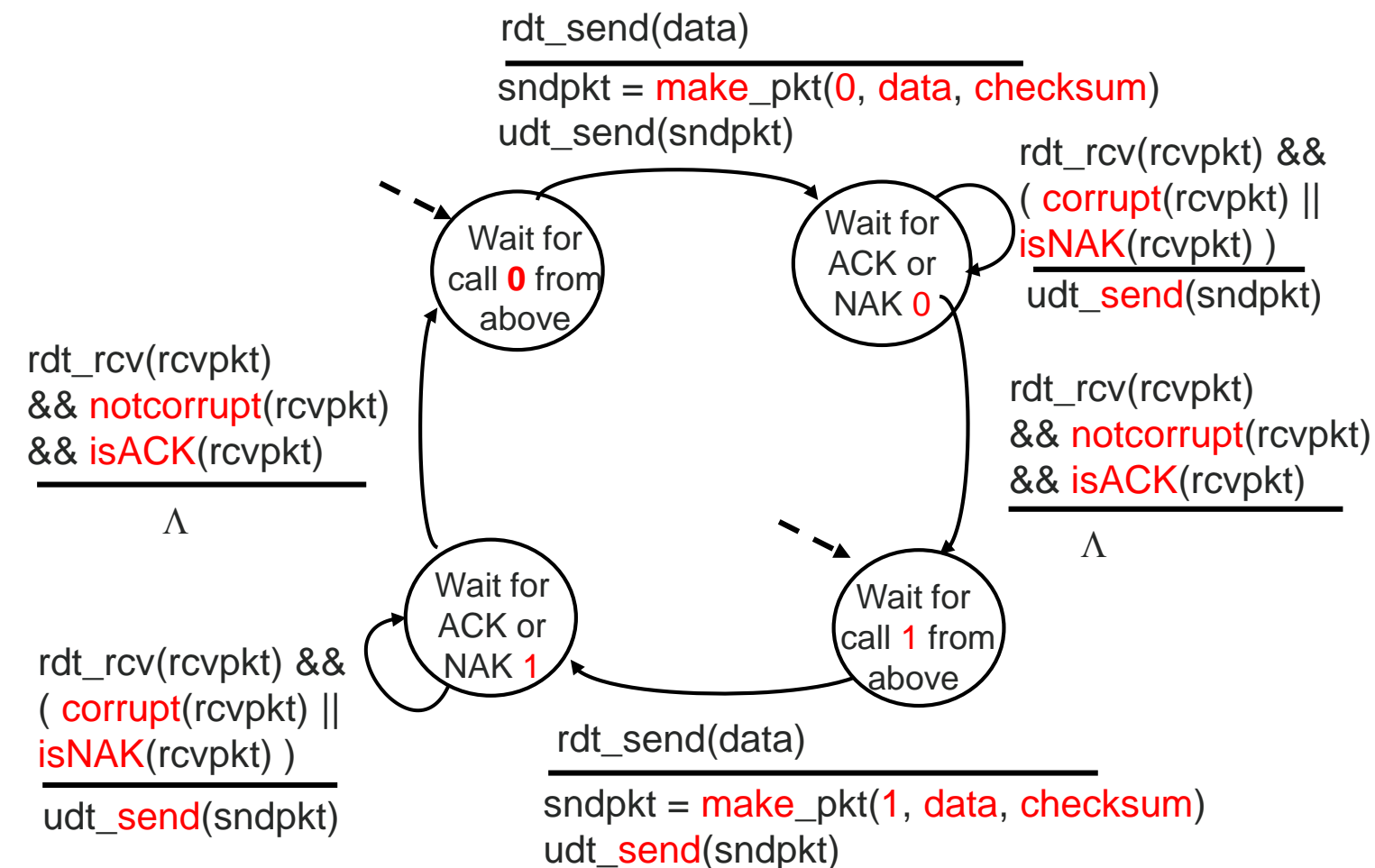
versjon 2.0: **Fatal** FEIL!!

- **Problemet** oppstår hvis **kontrollmelding** **svikter**
  - Avsender kan da ikke vite hva som har hendt med pakken! (Den kom sikkert fram, men var det feil i den eller ikke?)
    - Ingen hensikt i å re-sende en pakke som er OK
    - Kan ikke re-sende pakken i frykt for **duplikat** (To like pakker vil for applikasjonen ende med feil data)
- **Løsning**
  - Avsender setter **sekvensnummer** på pakken
  - For en **stopp/vent-protokoll** trengs bare 1 bit sekvens-nummer
  - Medfører at vi må **doble antall tilstander** hos både avsender og mottager

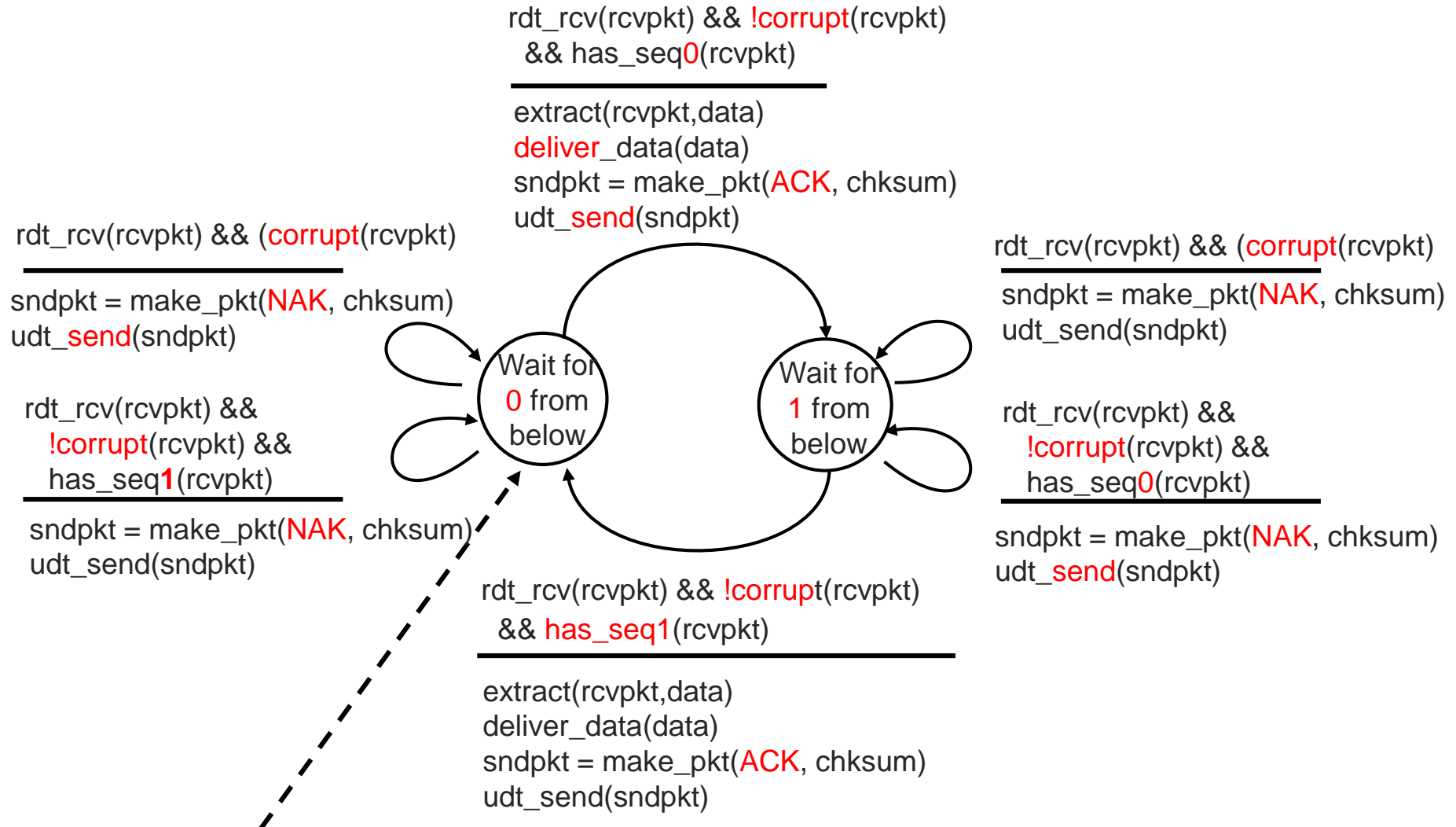

Versjon 2.1: FSM avsender

- Kan håndtere ødelagte ACK/NAK

2.1: FSM mottaker

2.1: Analyse

Avsender:

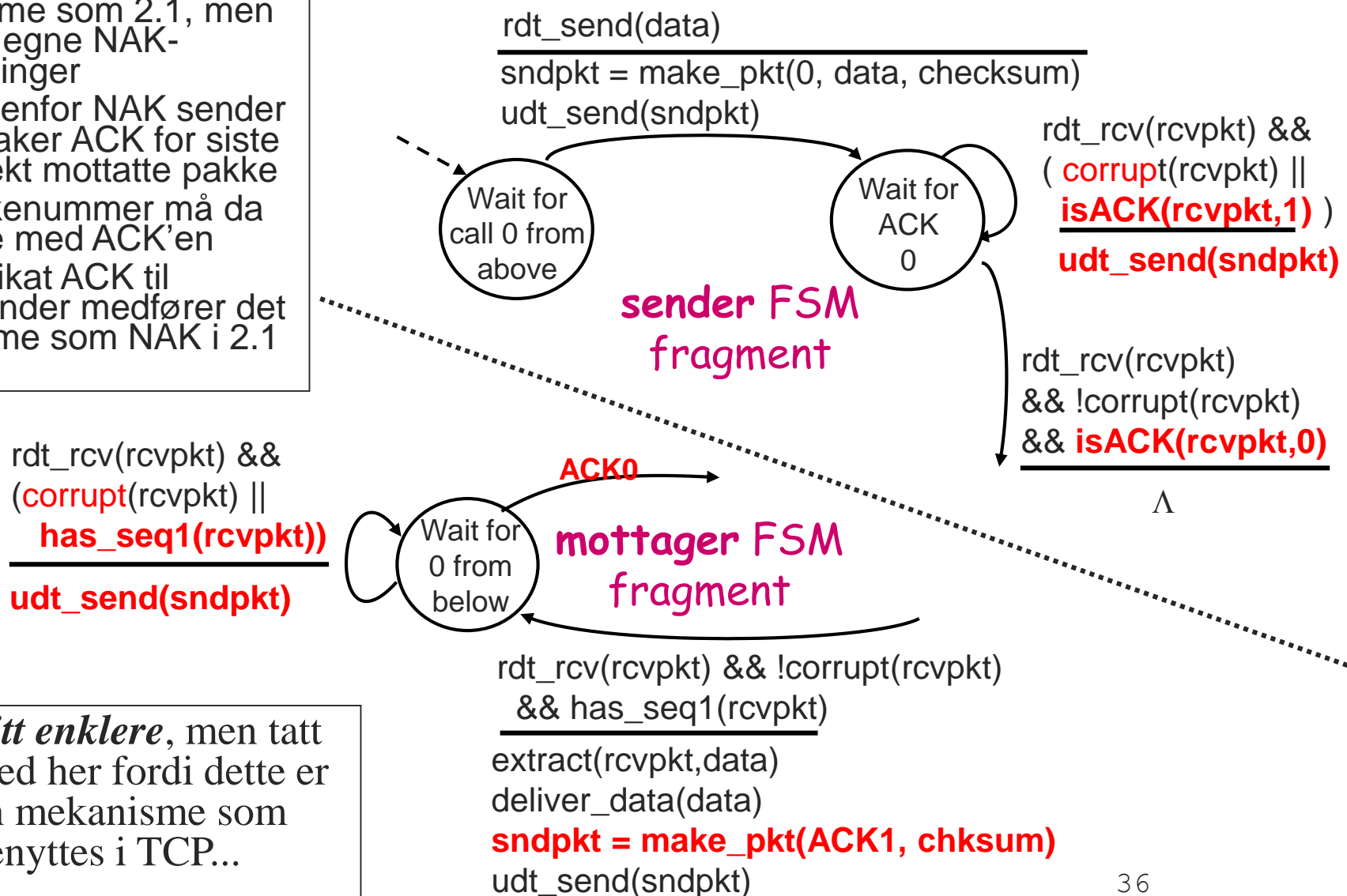
- Legger til pakkenummer (0, 1)
- Må sjekke om ACK/NAK-pakke er **korrupt**
- Må **huske nummer** på sist sendte pakke
- Dette gir kompleksitet; **2 tilstander**
  - Må ha to ulike tilstander for å "huske" pakkenummeret til "gjeldende" pakke.

Mottaker:

- Må sjekke om pakke er **duplikat**
  - Tilstanden angir om 0 eller 1 er forventet sekvensnummer
- NB! Mottaker kan ikke vite om sist sendte ACK/NAK er **mottatt** av avsender

versjon 2.2: NAK-fri protokoll

- Samme som 2.1, men uten egne NAK-meldinger
- Istedenfor NAK sender mottaker ACK for siste korrekt mottatte pakke
- Pakkenummer må da være med ACK'en
- Duplikat ACK til avsender medfører det samme som NAK i 2.1

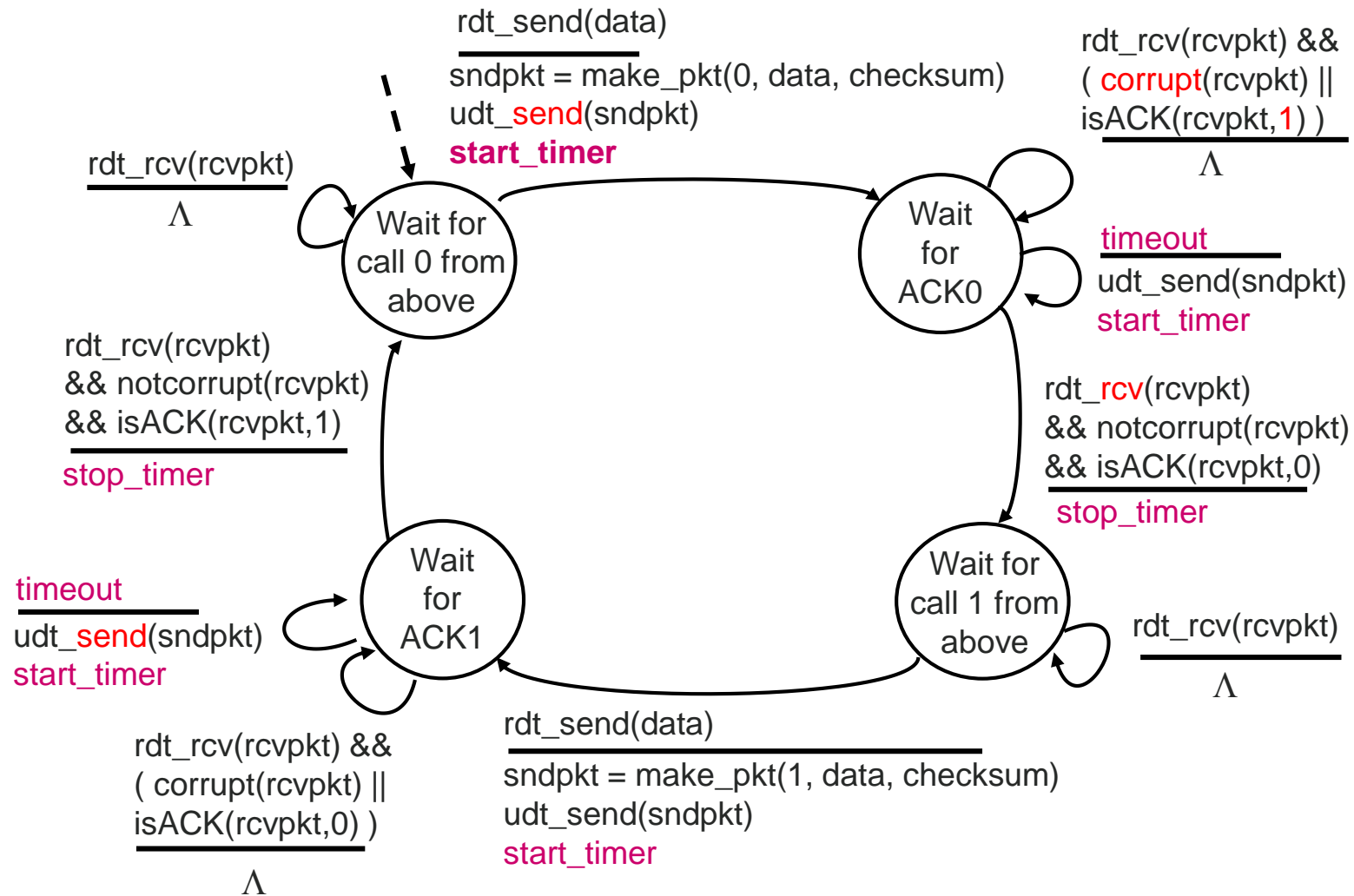

- *Litt enklere*, men tatt med her fordi dette er en mekanisme som benyttes i TCP...

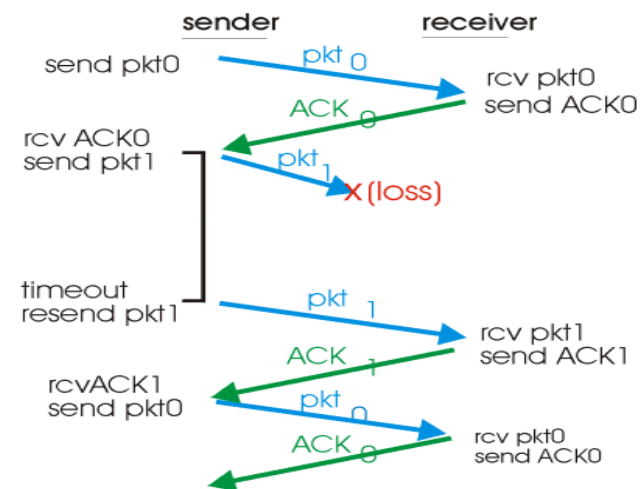
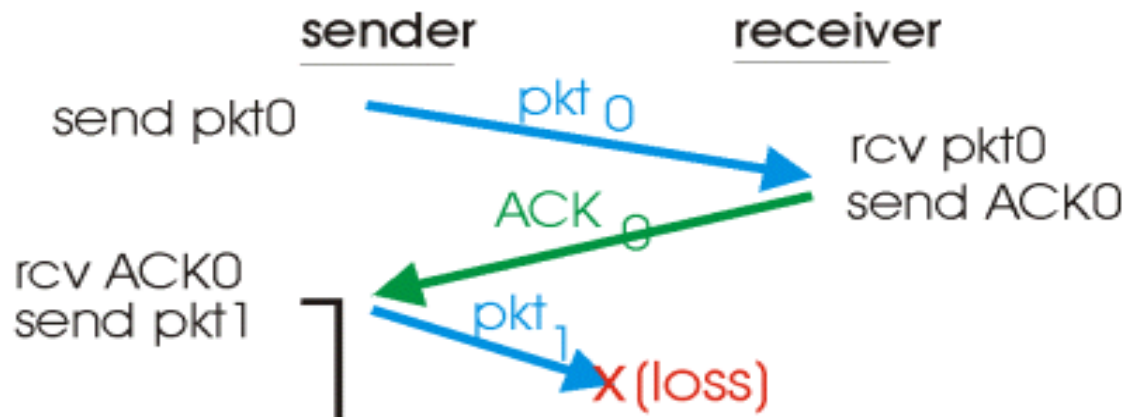
RDT 3.0: Kanal med både feil og tap

- Transportkanalen kan også *miste* pakker
  - Både data og ACK -pakker
- Løsning:
Avsender venter et "fornuftig" tidsrom og resender pakke hvis ingen kvittering dukker opp.
- Hvis pakke eller ACK bare er forsinket
  - Resending er da en duplikat, men sekvensnummer vil oppklare dette
  - Mottaker må spesifisere sekvensnummer på ACKen
- Denne løsningen krever en *nedtellings-klokke (timer)* hos avsender;
som mottager kan vi fremdeles benytte versjon 2.2

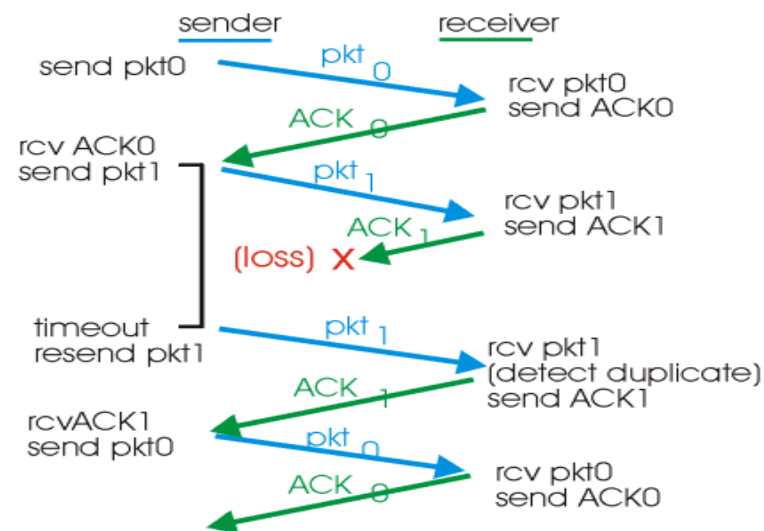
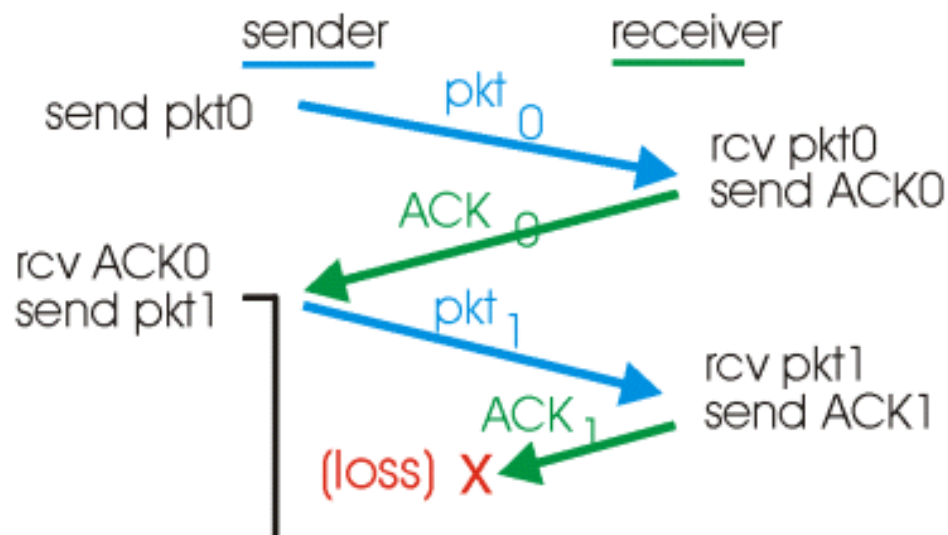
RDT 3.0: FSM avsender

versjon 3.0: Tapt pakke

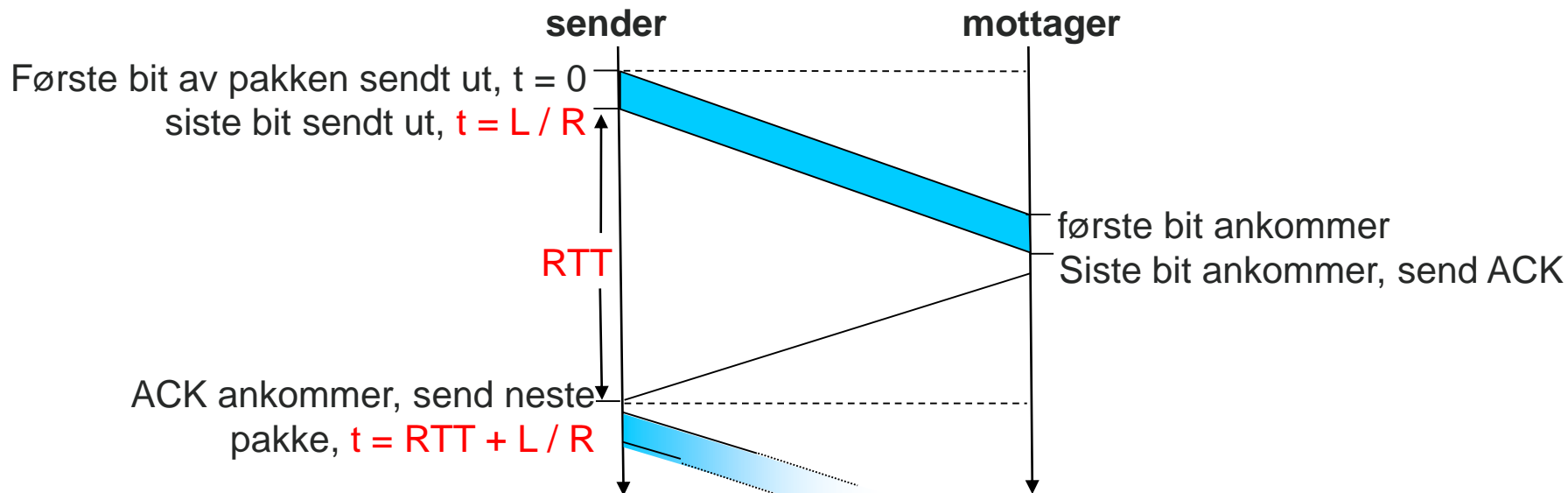
versjon 3.0: Tapt ACK

versjon 3.0: Stop&Wait Ytelse

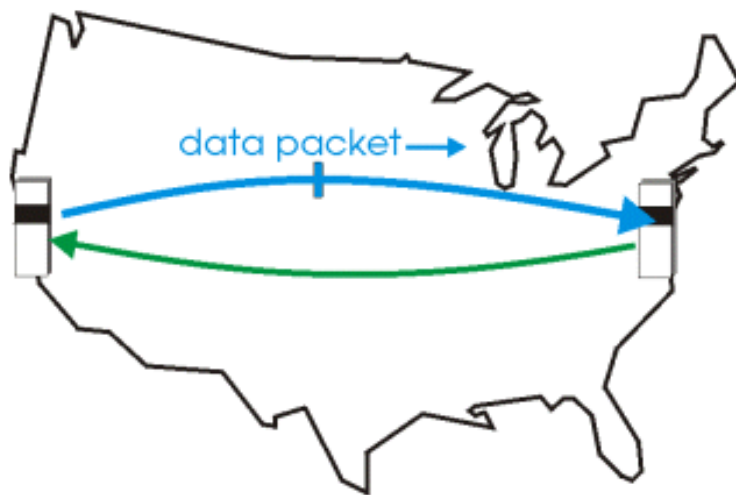
- versjon 3.0 *virker for så vidt*, men *ytelsen* er *lusen*
- Eksempel:
  - Pakke på 1 KB sendes fra Los Angeles til New York
  - Overføringstid på 4500 km er 15 millisekunder
  - Båndbredde på 1 Gb/s medfører 8 mikrosekunder for å få hele pakken ut på kanalen
  - Forutsetter like lang tid på ACKen
- Har da brukt 30,016 millisekunder på å overføre en pakke
- Kanalutnyttelsen blir: *0,14 promille*(1/6667)

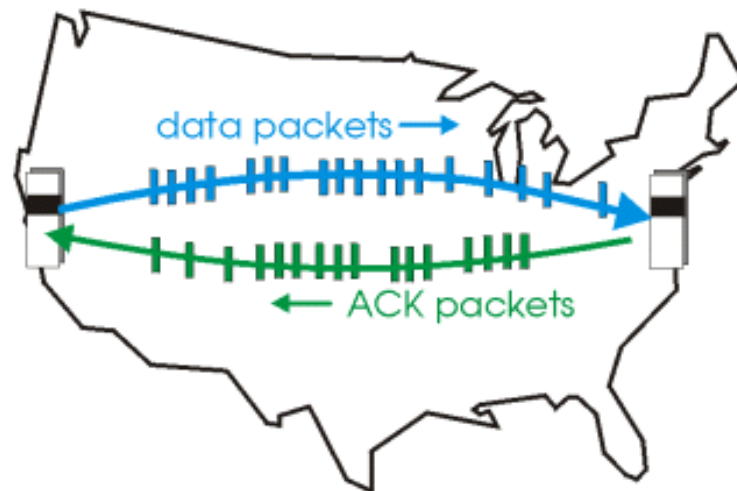
$$U_{\text{sender}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

Protokoller med pipelining

- Bruk av **pipeline** tillater mange pakker "i luften" samtidig, mao «bedre båndbredde»
  - **Sekvensnummer** må da være store nok
  - Avsender/mottaker må etablere **pakke-buffere**

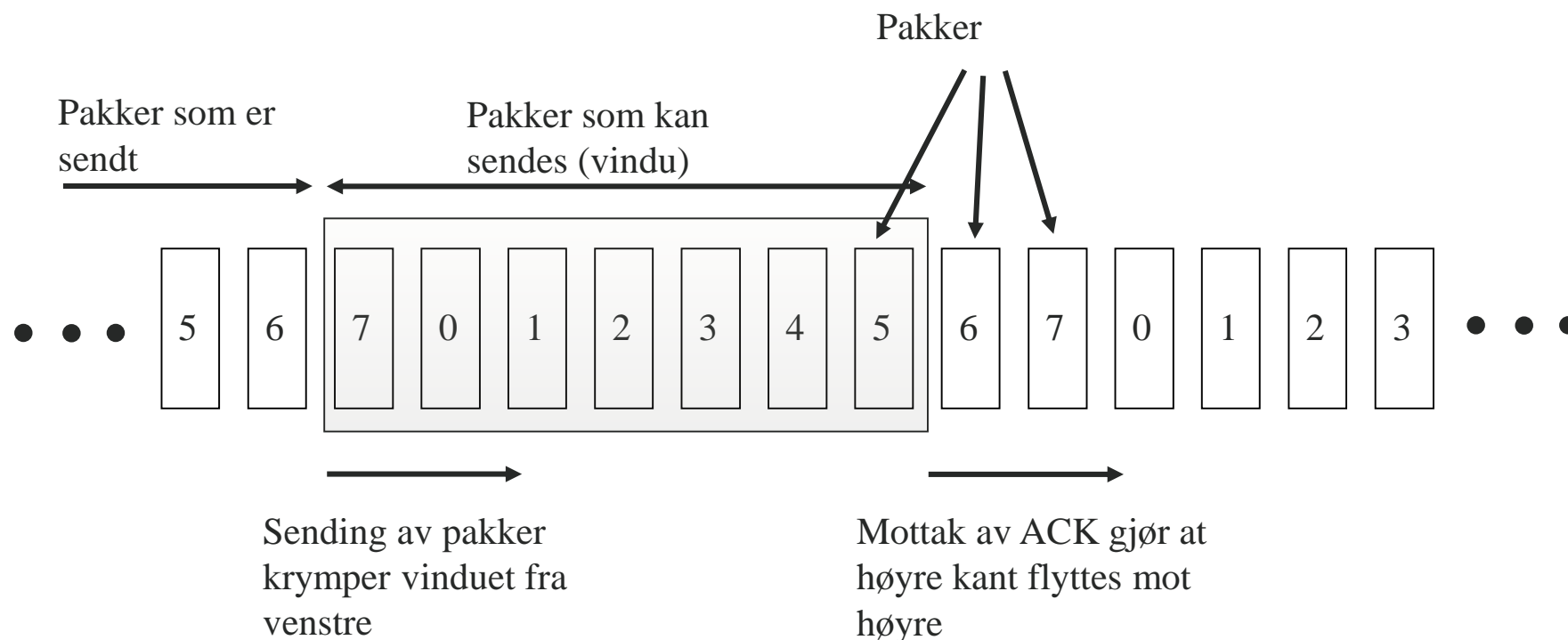
(a) a stop-and-wait protocol in operation

(b) a pipelined protocol in operation

Glidende vindu (Sliding window)

Eksempel med tre bits sekvensnummer

SR (Seletive Repeat) Prinsippet

- Mottaker gir ACK på **hver eneste** mottatte pakke
  - Må ha **buffer** for å **sortere** mottatte pakker
  - ACK også på omattsendte pakker
- Avsender sender bare om att pakker uten mottatt ACK
  - Må ha **timer** for hver pakke

Pålitelighet: Oppsummering

RDT	Situasjon	Problem	Løsning
1.0	Pålitelig kanal	Ingen	
2.0	Bitfeil på linja	Data blir tøv	<ul style="list-style-type: none"> •Feil-detektering (sjekksum) •Kvitteringsmeldinger (ACK,NAK) •Resending ved rapportert feil
2.1	Bitfeil	<ul style="list-style-type: none"> •Feil i kvitterings-meldinger •Duplikat 	<ul style="list-style-type: none"> •(Stop-Wait) •Sekvensnummer på datapakker (0,1)
2.2	Bitfeil	”Kompleksitet”	<ul style="list-style-type: none"> •Fjerner NAK, sender heller ACK med sekvensnummer for siste korrekt mottatte pakke
3.0	+ Tap av pakker	Stop-Wait + pakker vekk i nettet	<ul style="list-style-type: none"> •Timer

- For å oppnå ytelse bruker vi pipeling
- Dette forutsetter at vi holder oversikt over hvilke pakker som er «i lufta» mhp kvitteringer
  - Krever buffere av ikke-kvitterte pakker som kan måtte sendes om igjen
  - TCP bruker både vindu og selektiv omattsending...

Så langt prinsipper...

T

ransmission

Vi skjønner nå at dette er komplisert

Hva med praksis?

C

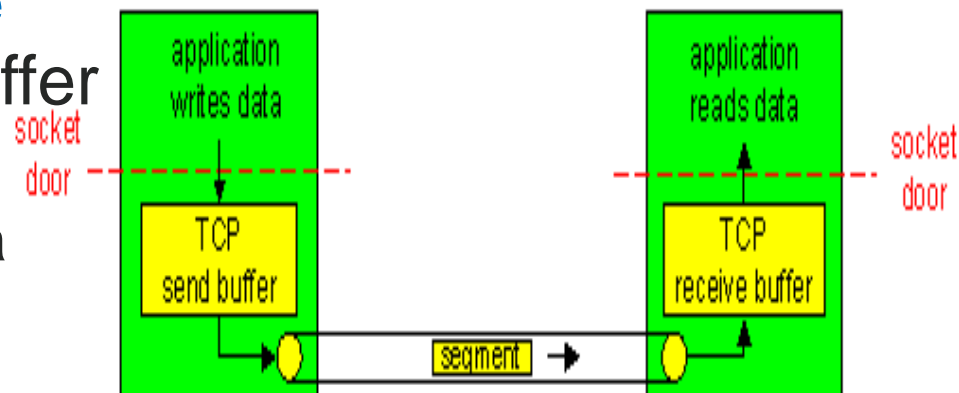
ontrol

P

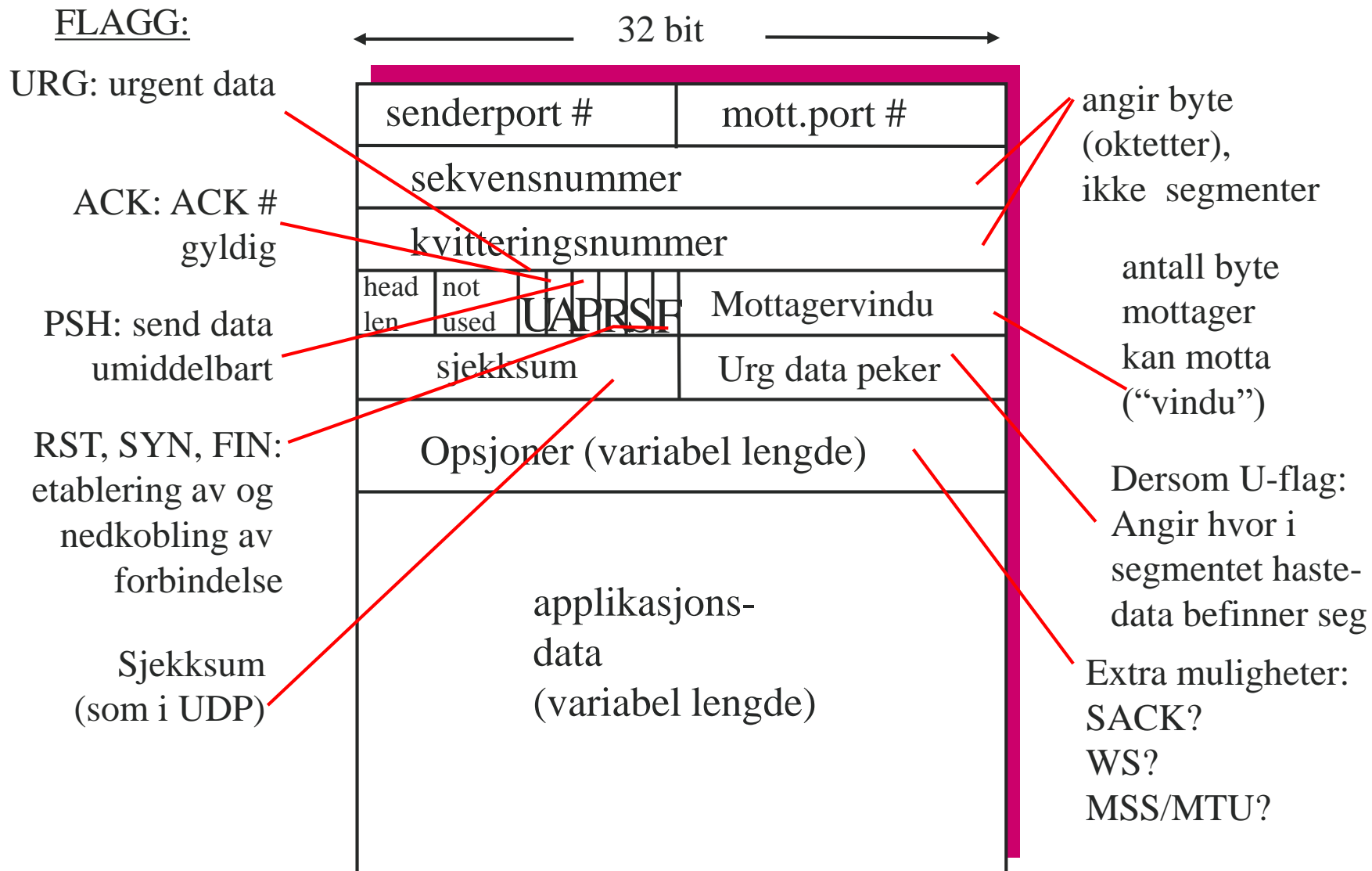
rotocol

TCP (Transmission Control Protocol)

- **Punkt til punkt**
  - En avsender, en mottaker
- **Pålitelig**, ordnet **byte-strøm**
- **Pipeline**
  - **Flyt-** og **metnings-**kontroll bestemmer **vindu-størrelse**
- Avsender og mottaker-buffer
- Full **duplex** data
  - Begge kan sende og motta samtidig
- Forbindelses-orientert
  - **Handshake** før dataoverføring
- **Flytkontroll**
  - Avsender drukner ikke mottaker

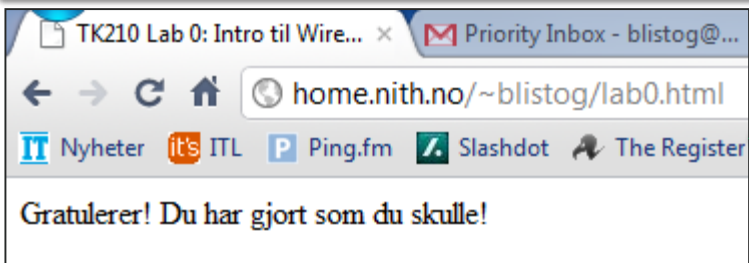

Oppbygging av TCP-header

Wireshark: Enkel overføring

1) Experiment

2) Resultat

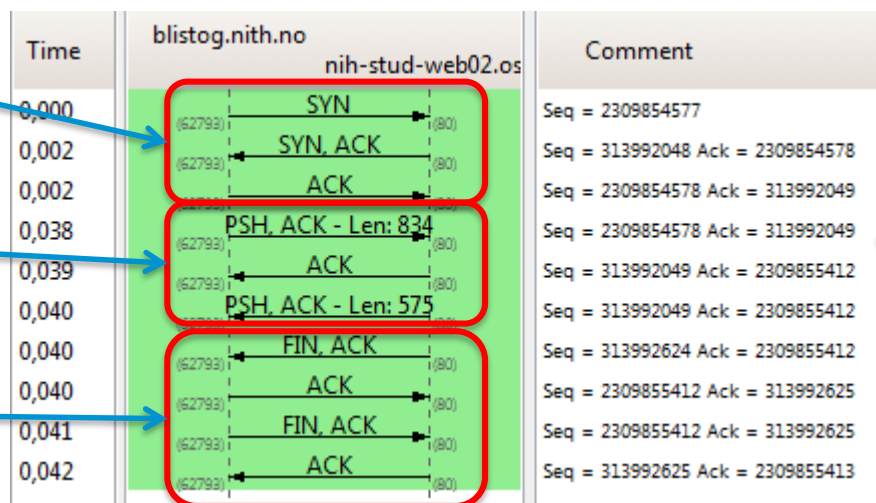
Time	Source	Destination	Protocol	Info
5 3.012370	blistog.nith.no	nih-stud-web02.osl	TCP	62793 > http [SYN] Seq=2309854577 win=8192 Len=0 MSS=1460 WS=2 SACK_PERM=1
6 3.014275	nih-stud-web02.osl	blistog.nith.no	TCP	http > 62793 [SYN, ACK] Seq=313992048 Ack=2309854578 win=5840 Len=0 MSS=1380
7 3.014329	blistog.nith.no	nih-stud-web02.osl	TCP	62793 > http [ACK] Seq=2309854578 Ack=313992049 win=16560 Len=0
8 3.050158	blistog.nith.no	nih-stud-web02.osl	HTTP	GET /~blistog/lab0.html HTTP/1.1
9 3.051843	nih-stud-web02.osl	blistog.nith.no	TCP	http > 62793 [ACK] Seq=313992049 Ack=2309855412 win=59 Len=0
10 3.052514	nih-stud-web02.osl	blistog.nith.no	HTTP	HTTP/1.1 200 OK (text/html)
11 3.052515	nih-stud-web02.osl	blistog.nith.no	TCP	http > 62793 [FIN, ACK] Seq=313992624 Ack=2309855412 win=59 Len=0
12 3.052571	blistog.nith.no	nih-stud-web02.osl	TCP	62793 > http [ACK] Seq=2309855412 Ack=313992625 win=16416 Len=0
13 3.052912	blistog.nith.no	nih-stud-web02.osl	TCP	62793 > http [FIN, ACK] Seq=2309855412 Ack=313992625 win=16416 Len=0
14 3.054161	nih-stud-web02.osl	blistog.nith.no	TCP	http > 62793 [ACK] Seq=313992625 Ack=2309855413 win=59 Len=0

Oppkopling

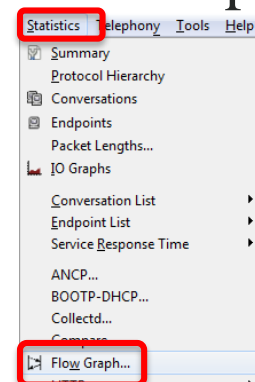
Dataoverføring

GET + ACK + 200OK

Nedkopling

3) Flow Graph

TCP: Oppstart av forbindelsen

- Sender og mottaker etablerer en forbindelse før data-segmenter utveksles
  - Initialiserer TCP-variable
    - Sekvens-nummer, buffere, vinduer.....
- Klient -> avsender -> mottaker -> server
  - Setter opp socket
- Klient sender et spesielt TCP-segment med **SYN**
  - SYN-flagget i headeren satt
  - Spesifiserer start sekvens-nummer
- Server svarer med **SYN ACK**
  - SYN og ACK-flaggene i headeren satt
  - Setter opp start sekvens-nummer, buffere, vinduer mm

Wireshark: SYN og SYN+ACK

Source port: 62793 (62793) **Klient**
Destination port: http (80)
[Stream index: 0]
Sequence number: 2309854577
Header length: 32 bytes
Flags: 0x02 (SYN)
000. .... = Reserved: Not set
...0 .... = Nonce: Not set
.... 0... = Congestion window Reduced (CWR)
.... .0.. = ECN-Echo: Not set
.... ..0. = Urgent: Not set
....0 = Acknowledgement: Not set
.... 0... = Push: Not set
.... .0.. = Reset: Not set
☒ ....1. = Syn: Set
....0 = Fin: Not set
window size: 8192
checksum: 0x76be [correct]
options: (12 bytes)
Maximum segment size: 1460 bytes
NOP
window scale: 2 (multiply by 4)
NOP
NOP
TCP SACK Permitted Option: True

SYN

Source port: http (80) **Tjener**
Destination port: 62793 (62793)
[Stream index: 0]
Sequence number: 313992048
Acknowledgement Number: 2309854578
Header length: 28 bytes
Flags: 0x12 (SYN, ACK)
000. .... = Reserved: Not set
...0 .... = Nonce: Not set
.... 0... = Congestion window Reduced (CWR)
.... .0.. = ECN-Echo: Not set
.... ..0. = Urgent: Not set
....1 = Acknowledgement: Set
.... 0... = Push: Not set
.... .0.. = Reset: Not set
☒ ....1. = Syn: Set
....0 = Fin: Not set
window size: 5840
checksum: 0x5f08 [correct]
options: (8 bytes)
Maximum segment size: 1380 bytes
NOP
window scale: 7 (multiply by 128)

SYN + ACK

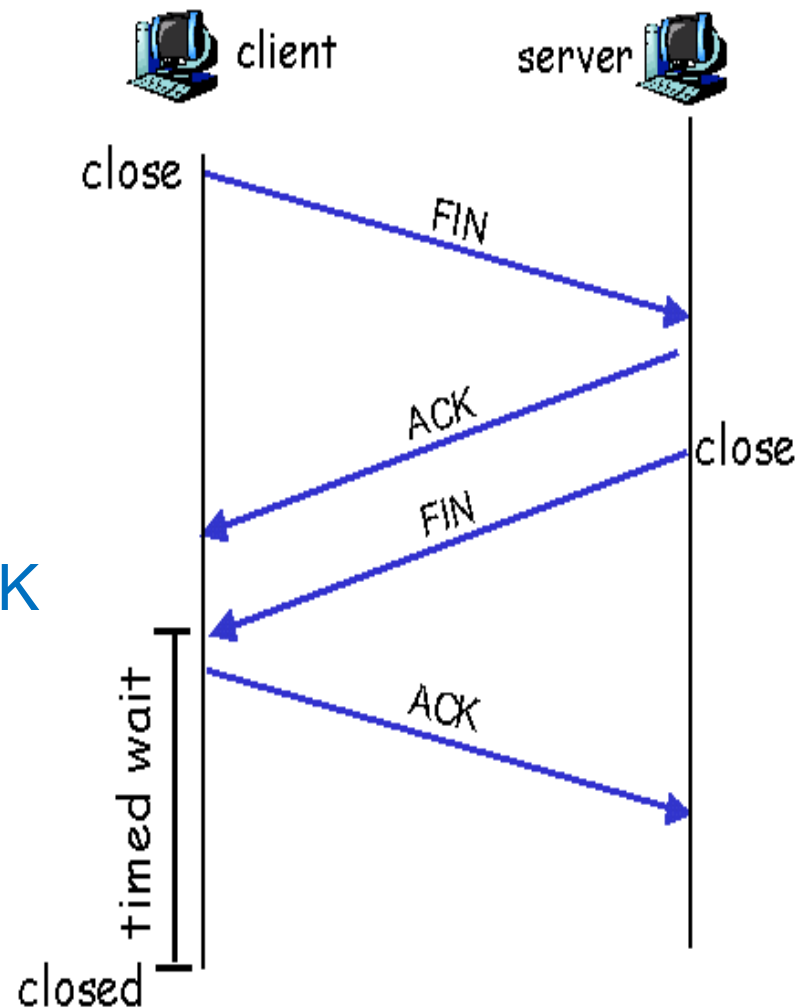
- Utveksler sekvensnummer
- Avtaler MSS
- Avtaler/utveksler Window scaling

Nedkobling av forbindelsen

- Klient-app lukker socket
- Klient-OS **sender** TCP **FIN** til server
- Server-OS **mottar FIN**, **sender ACK**
- Server-app lukker socket
- Server-OS **sender FIN** til klient
- Klient-OS **mottar FIN**, **sender ACK**
- Server-OS **mottar ACK**
- Forbindelsen avsluttet

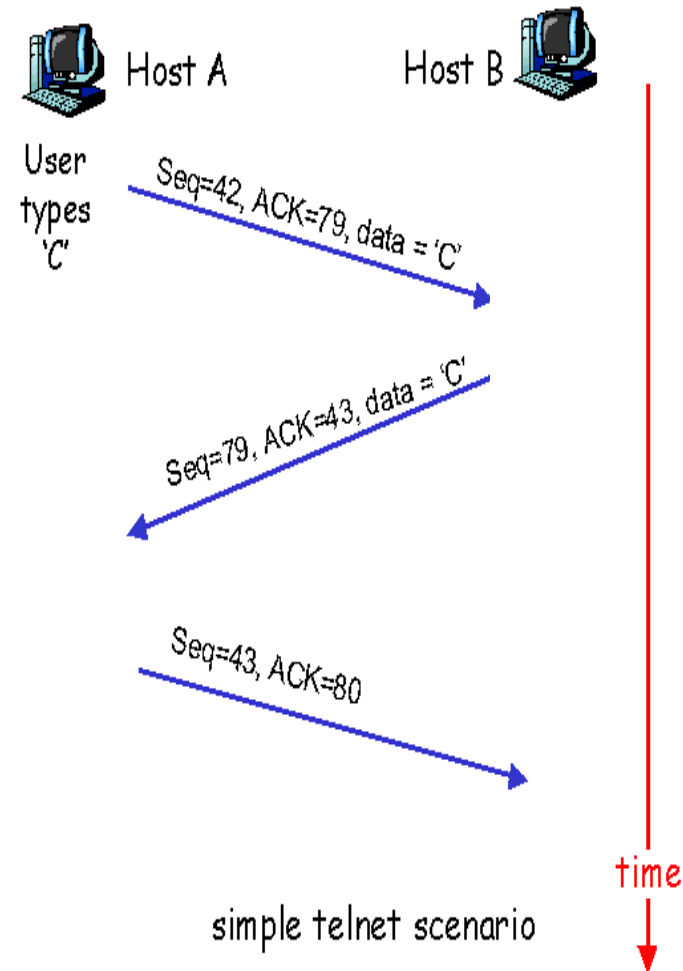
- **NB! Andre metoder benyttes også!!**

- F. eks RESET-flagget (fra Server)
- Three Way: FIN, FIN+ACK, ACK

Sekvensnummer og ACK

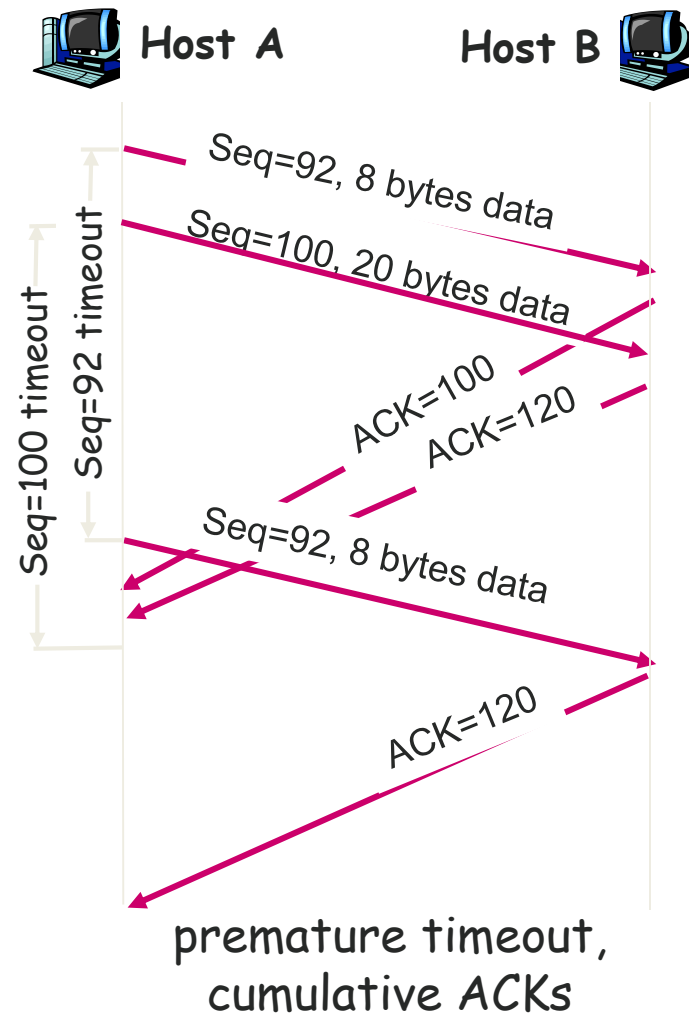
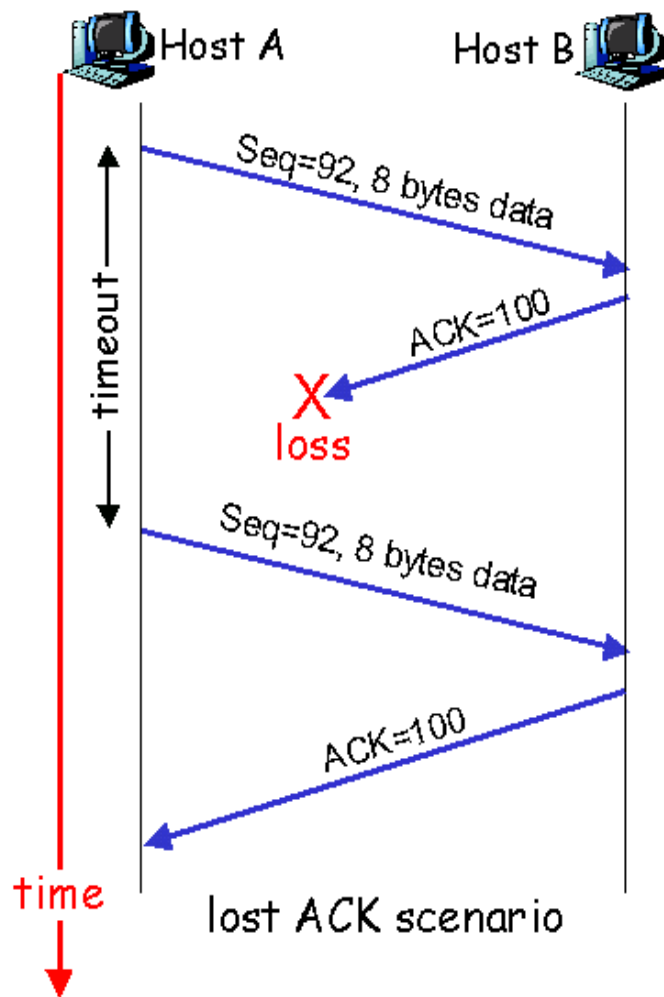
- TCP er byte-orientert
- Sekvensnummer
  - **Bytestrøm**-nummer for første byte i segmentet
- ACK-nummer
  - Sekvensnummer til **neste byte** som forventes fra den andre siden
  - Kumulativ ACK
- Segmenter utenfor rekkefølge
  - Ikke dekket av TCP-spesifikasjonen, men må håndteres i implementasjonen

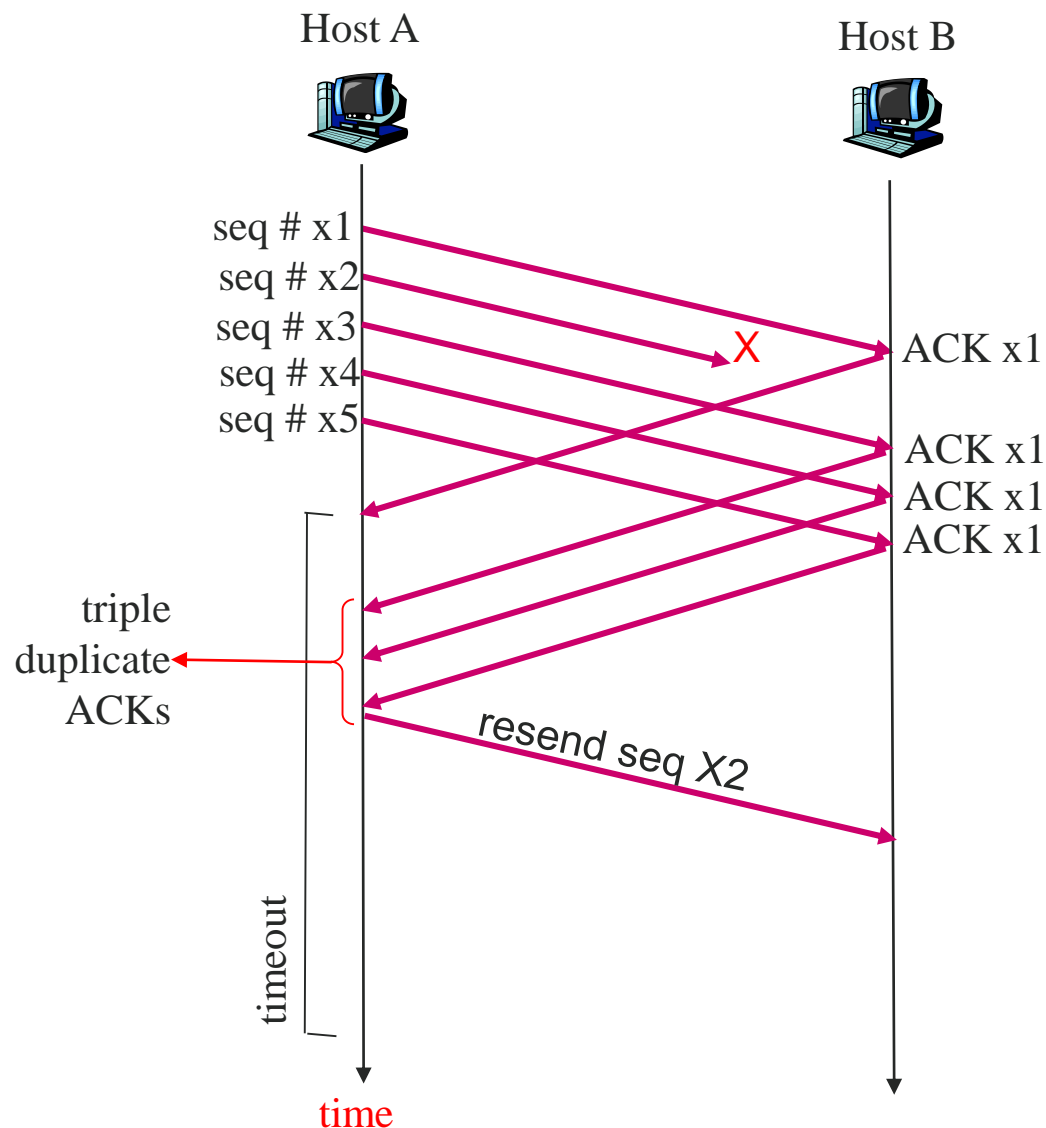
TCP ACK generering [RFC 1122, RFC 2581]

Hendelse hos Mottager	TCP Mottager Håndtering
Ankomst av segment i riktig rekkefølge med forventet seq #. Alle data allerede ACKet	Utsatt (delayed) ACK. Vent inntil 0,5 s på neste segment. Dersom det ikke kommer, send ACK.
Ankomst av segment i riktig rekkefølge med forventet seq #. Et tidligere segment er ankommet, men ikke ACKet	Send umiddelbart kummulativ ACK (fungerer som ACK for begge)
Ankomst av segment ute av rekkefølge med høyere seq # enn forventet (Gap oppdaget)	Send umiddelbart <i>duplikat ACK</i> , som indiker seq # for neste forventede byte
Ankomst av segment som delvis eller helt fyller gap	Send umiddelbar ACK (forutsatt at segmentet starter på “bunnen av gapet”)

Resending

Rask omsending

- Timeout-perioden er ofte relativt lang
- Dersom sender mottar **3 ACK** på samme data før timeout tolkes det som pakketap → omsending av påfølgende segment

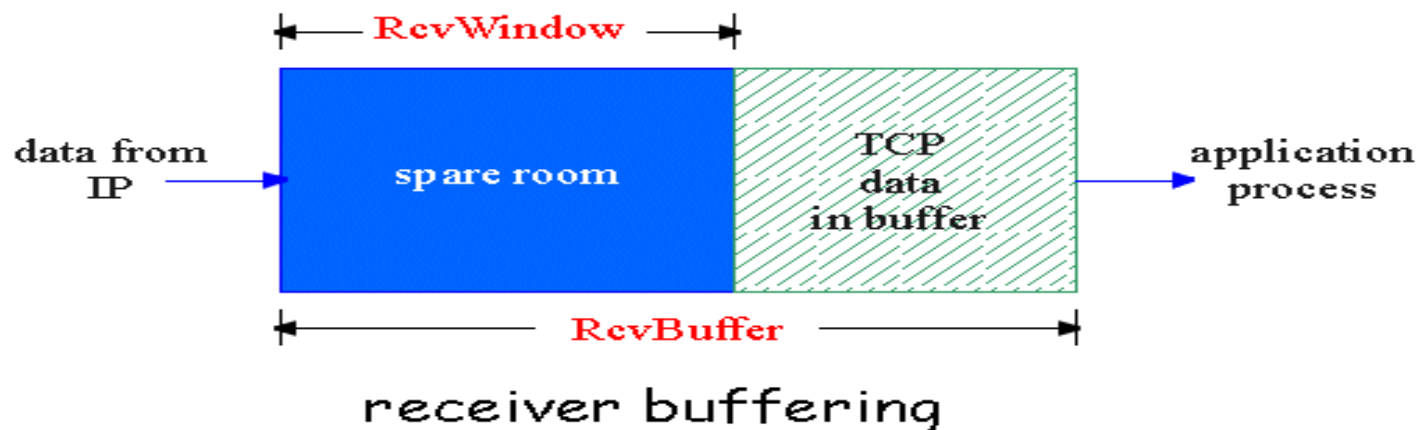

Flytkontroll = Window

- Avsender skal ikke «drukne» mottaker ved å sende for mye, for fort
- Mottaker informerer avsender om fri bufferkapasitet
  - *RcvWindow* i TCP segmentet
- Avsender tar hensyn til dette

`RcvBuffer` = size of TCP Receive Buffer

`RcvWindow` = amount of spare room in Buffer

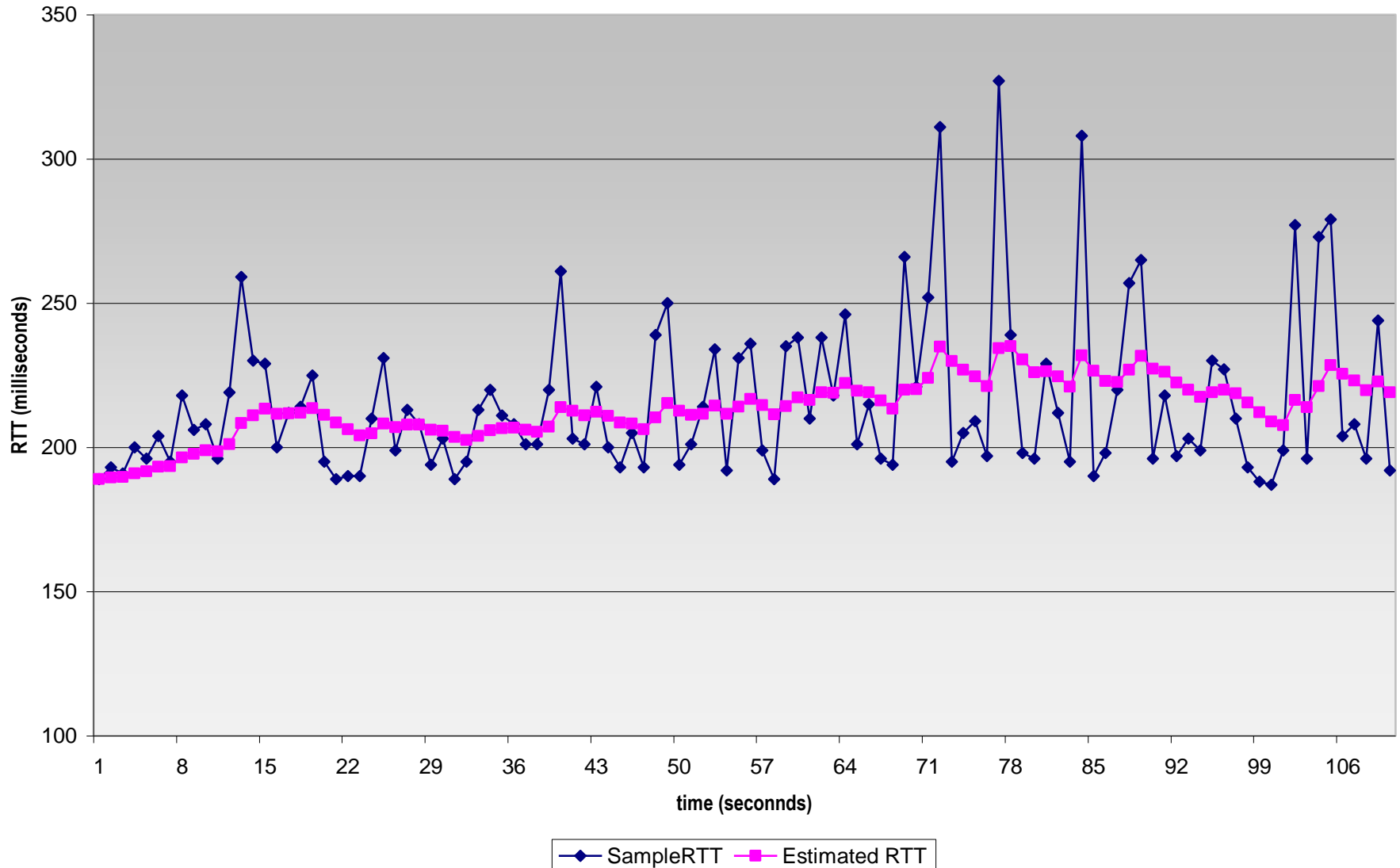

RTT (Round Trip Time) og timeout

- Hvor stor skal en velge **timeout**-verdien?
  - Lengre enn RTT
    - RTT varierer!
  - For kort timeout-verdi gir unødvendig omsending
  - For lang timeout-verdi gir for dårlig reaksjon på tap av segment
- Måler tiden fra avsendt segment til mottatt ACK
  - Tar ikke med omsend og kumulativ ACK i målingene
  - Må ta hensyn til at RTT varierer
  - Mest interessert i de ferskeste målingene

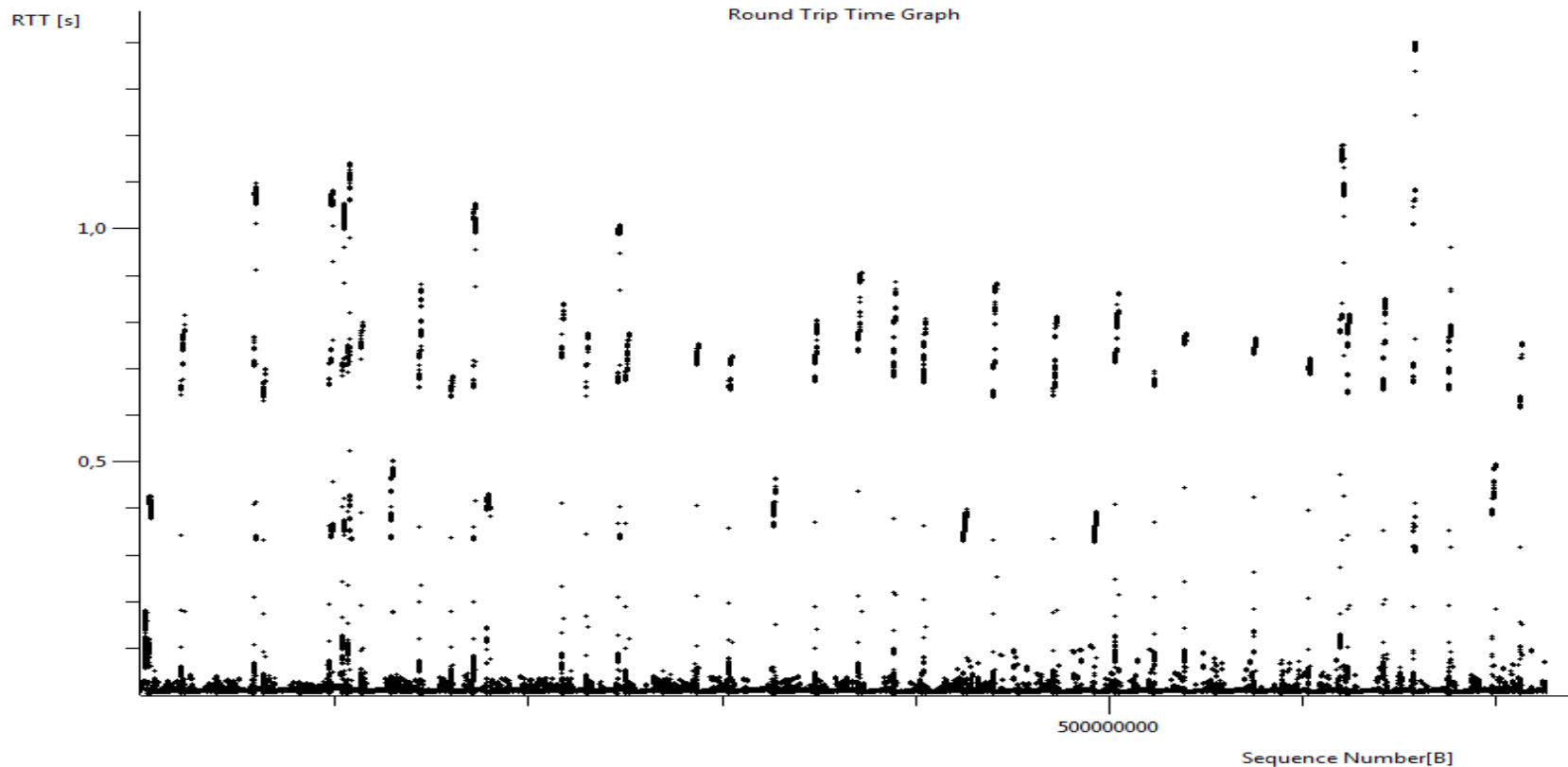
Eksempel RTT estimering:

RTT: gaia.cs.umass.edu to fantasia.eurecom.fr

Wireshark: RTT

- Laster opp en 1 GB til home.nith.no
- RTT *varierer* mellom langt under 1/10 ms og 1,4 s (ca faktor 10.000)

Beregning av timeout

- Utregning av **utjevnet** RTT

$$\text{EstimatedRTT} = (1-x) * \text{EstimatedRTT} + x * \text{SampleRTT}$$

- Eksponensielt veiet, løpende gjennomsnitt
- Siste målinger veier tyngst
- Typiske verdier for x: 1/8 - 1/10

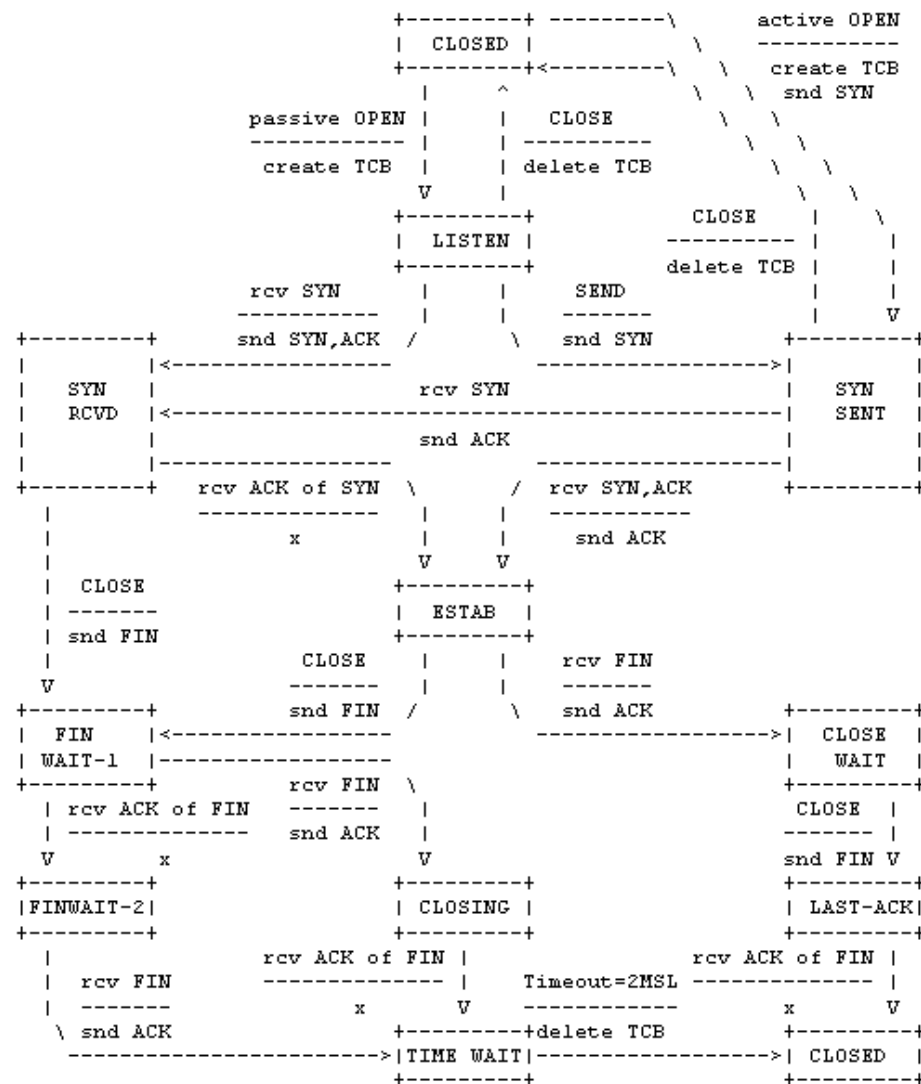
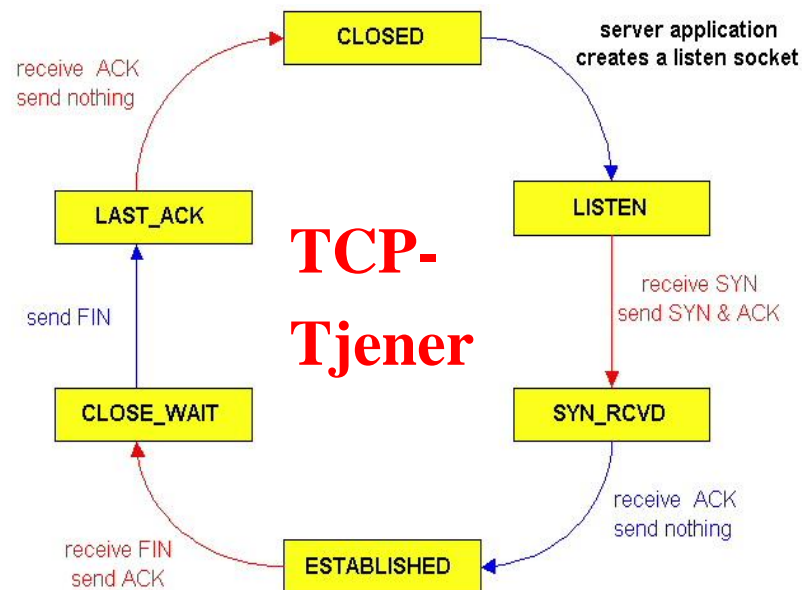
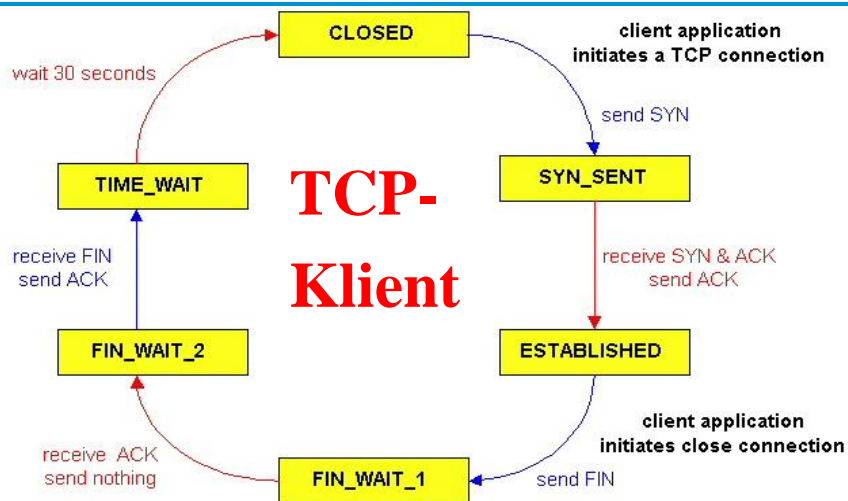
- Utregning av timeout

- *EstimatedRTT* pluss en sikkerhets-margin
- Jo større variasjon i *EstimatedRTT*, jo større sikkerhets-margin

$$\text{Timeout} = \text{EstimatedRTT} + 4 * \text{Deviation}$$

$$\text{Deviation} = (1-x) * \text{Deviation} + x * |\text{SampleRTT} - \text{EstimatedRTT}|$$

TCP: Livssyklus

TCP Connection State Diagram
Figure 6.

Om hvordan andre faktorer kan ha like mye å si som
«båndbredden» du får av ISP...

TCP METNINGSKONTROL

«CONGESTION CONTROL»

Trafikk-kork/**Metning** ("congestion")

- For mange kilder sender for mye data for fort til at **nettverket (routerene)** klarer å håndtere det
  - Dette er *forskjellig fra flyt-kontroll* som avhenger av endesystemenes kapasitet og styres med utveksling av vindusstørrelser (RWIN)
- Resulterer i
  - tapte pakker (drukner i ruter-buffer)
  - lange forsinkelser (kø i ruter-buffer)
- Dette kan være, og er ofte, et stort problem!

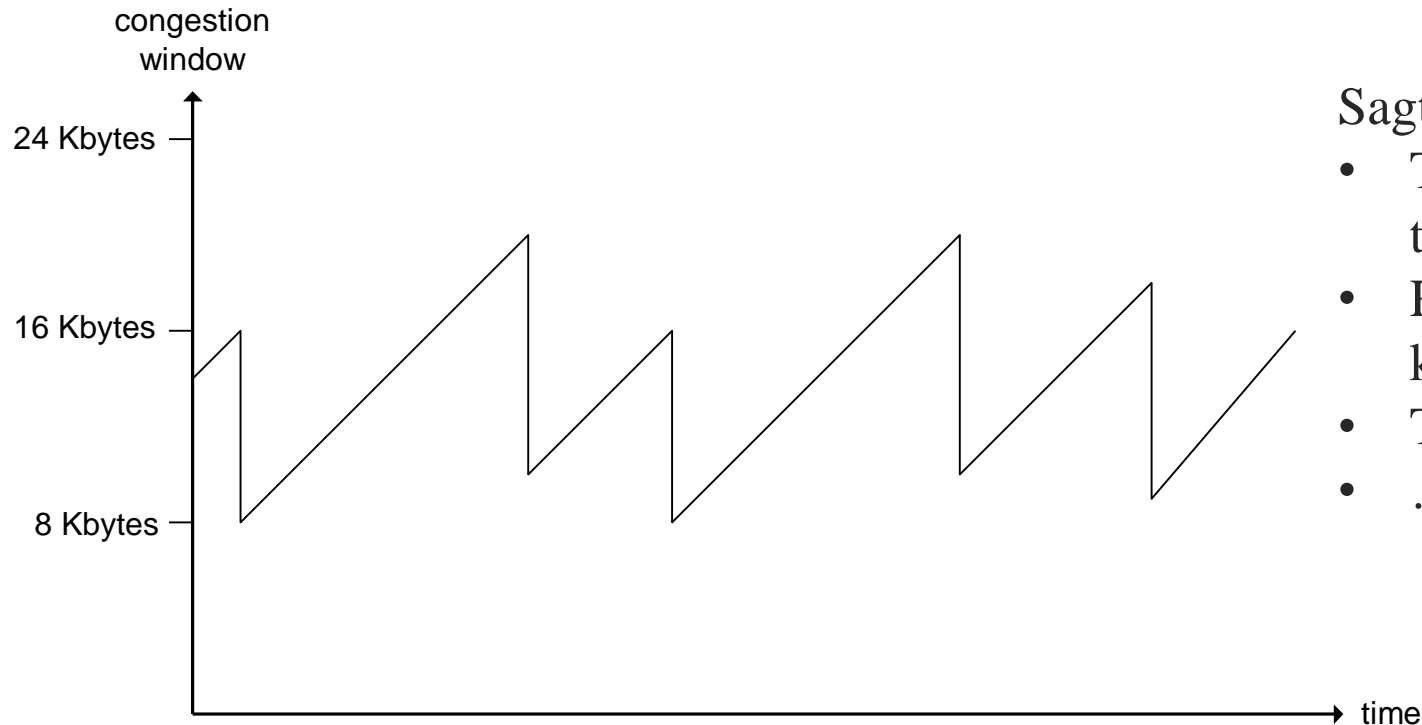

Trafikk-kork kontroll prinsipper

- **Ende-til-ende** kontroll
  - Ingen tilbakemelding fra nettverket
  - Endepunkt finner selv ut om det er problemer
    - Symptomer: Forsinkelse, tap av pakke
  - TCP bruker dette prinsippet
- **Nettverk-assistert** kontroll
  - Ruterne gir tilbakemelding til endene
    - Setter bit-flagg i pakkehodet (SNA, ATM.....)
    - Direkte tilbakemelding (choke packet)

TCP trafikkork kontroll (AIMD)

- Metode: øk utsendelsraten (vindusstørrelsen) forsiktig, let etter tilgjengelig båndbredde, inntil det kommer pakketap.
  - **Additativ økning**: øk CongWin med 1 MSS (Max Segment Size) hver RTT inntil det oppstår pakketap
  - **multiplikativ senkning**: kutt CongWin til det halve etter pakketap.

Sagtann adferd:

- Tester bånd-bredden til det blir pakketap
- Reduserer utsendelse kraftig
- Tester på nytt
- ...

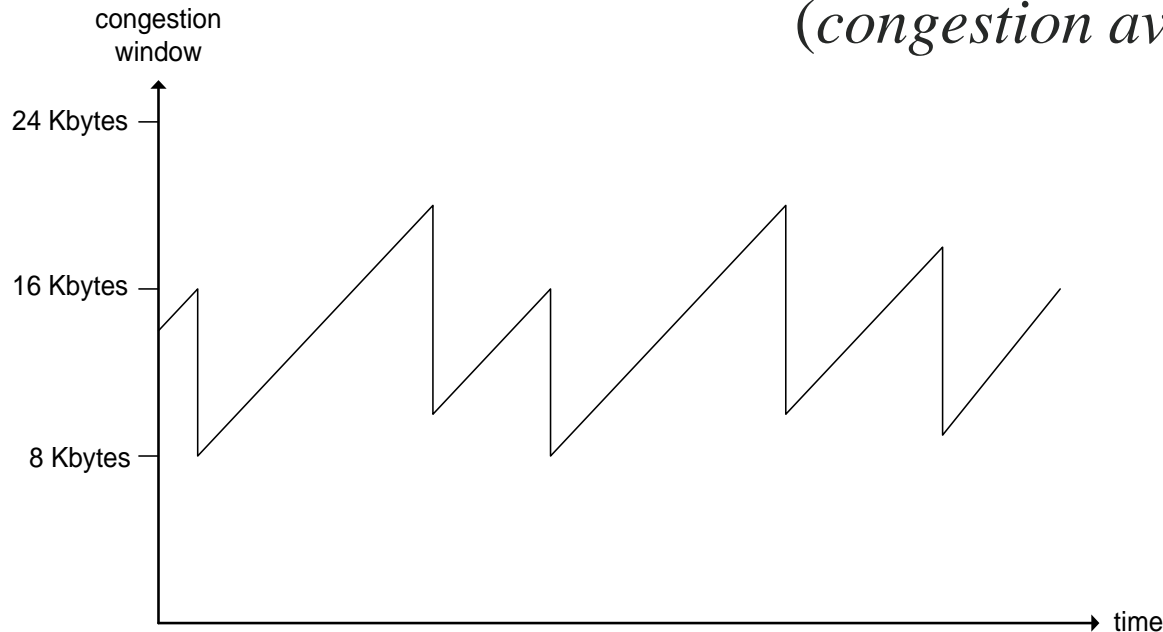
TCP AIMD

multiplikativ reduksjon (MD):

halvér **CongWin** etter segmenttap (minimum én MSS)

additiv økning (AI):

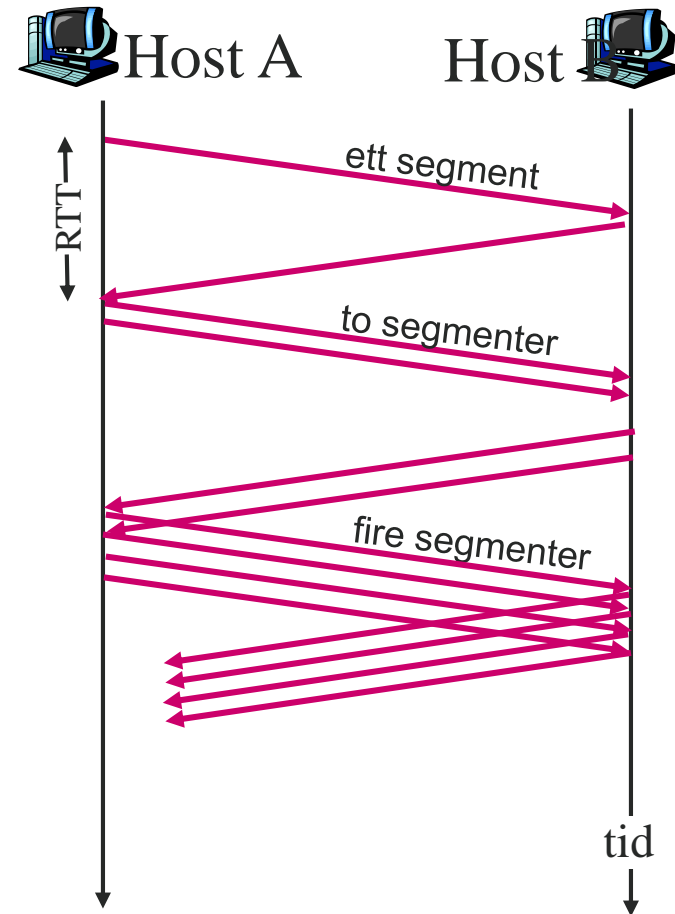
CongWin økes med én MSS for hver RTT under fravær av segmenttap (*congestion avoidance* fase)

Langlivet TCP-forbindelse

TCP Slow-start

- Ved starten på forbindelse økes raten eksponentielt inntil man opplever segmenttap:
  - dobler **CongWin** hver RTT
  - gjøres ved å øke **CongWin** for hver mottatt ACK
- Oppsummert: initiell rate er lav, men øker eksponentielt

Reaksjon på segmenttap

- Etter tre dupliserte kvitteringer:
  - **CongWin** halveres
  - vinduet vokser deretter lineært
- Men etter en timeout:
  - **CongWin** settes til én MSS
  - vinduet vokser så eksponentielt opp til halvparten av verdien før timeout, og vokser deretter lineært

Filosofi:

- 3 dupliserte ACK indikerer at nettet faktisk kan levere en del segmenter i og med at disse kommer gjennom
- Timeout før 3 dupliserte ACK er mer alarmerende, da ser det ut til at svært lite kommer gjennom

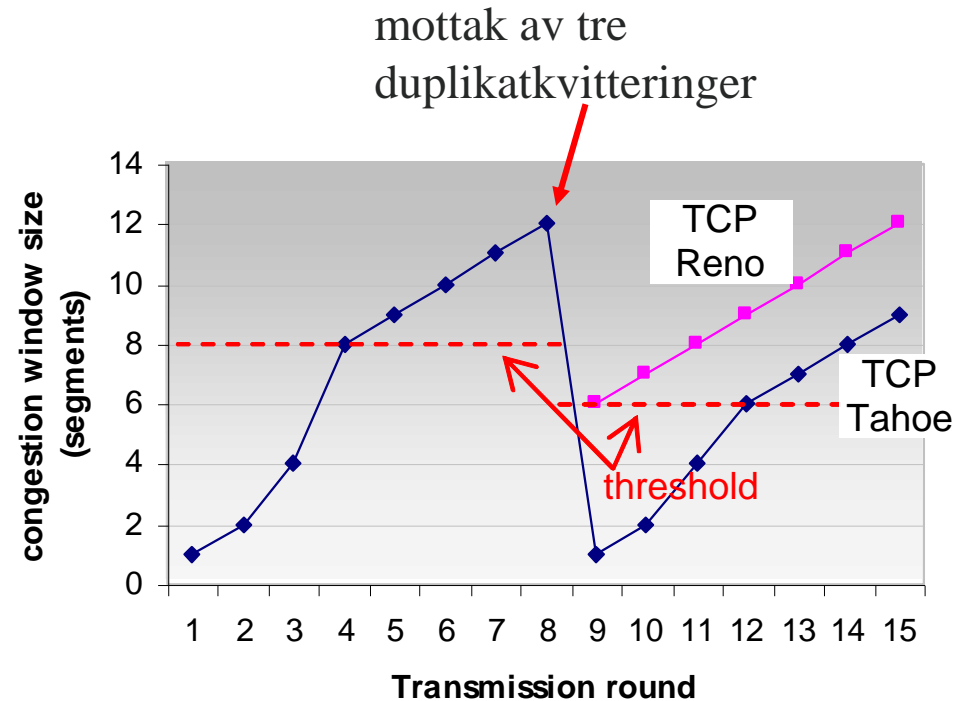
Reaksjon på segmenttap (forts)

Q: Når skal eksponentiell økning endres til lineær?

A: Når **CongWin** blir halvparten av dens verdi før timeout.

Implementasjon:

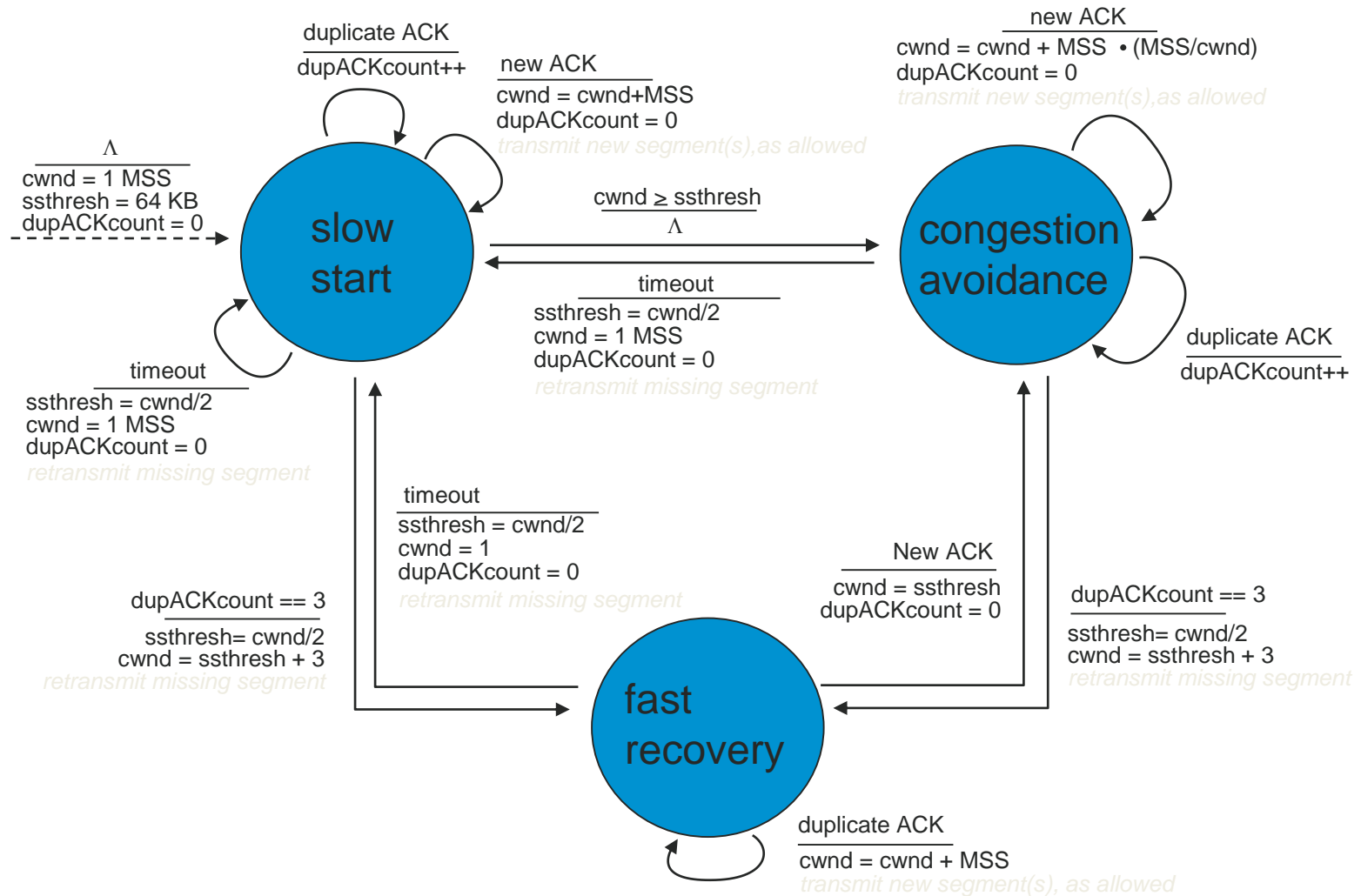
- Variabel terskel
- Ved segmenttap settes terskelen til halvparten av det CongWin var før segmenttapet

Oppsummering: TCP metningskontroll

- Når **CongWin** er lavere enn **Threshold** er senderen i **slow-start** fasen; vindu øker eksponentielt.
- Når **CongWin** er større enn **Threshold** er senderen i **congestion-avoidance** fasen; vindu øker lineært.
- Når sender mottar en **trippel duplisert ACK**, settes **Threshold** til $\text{CongWin}/2$ og **CongWin** settes til **Threshold**.
- Når sender får **timeout**, settes **Threshold** til $\text{CongWin}/2$ og **CongWin** til én MSS.

Tilstandsmaskinen...

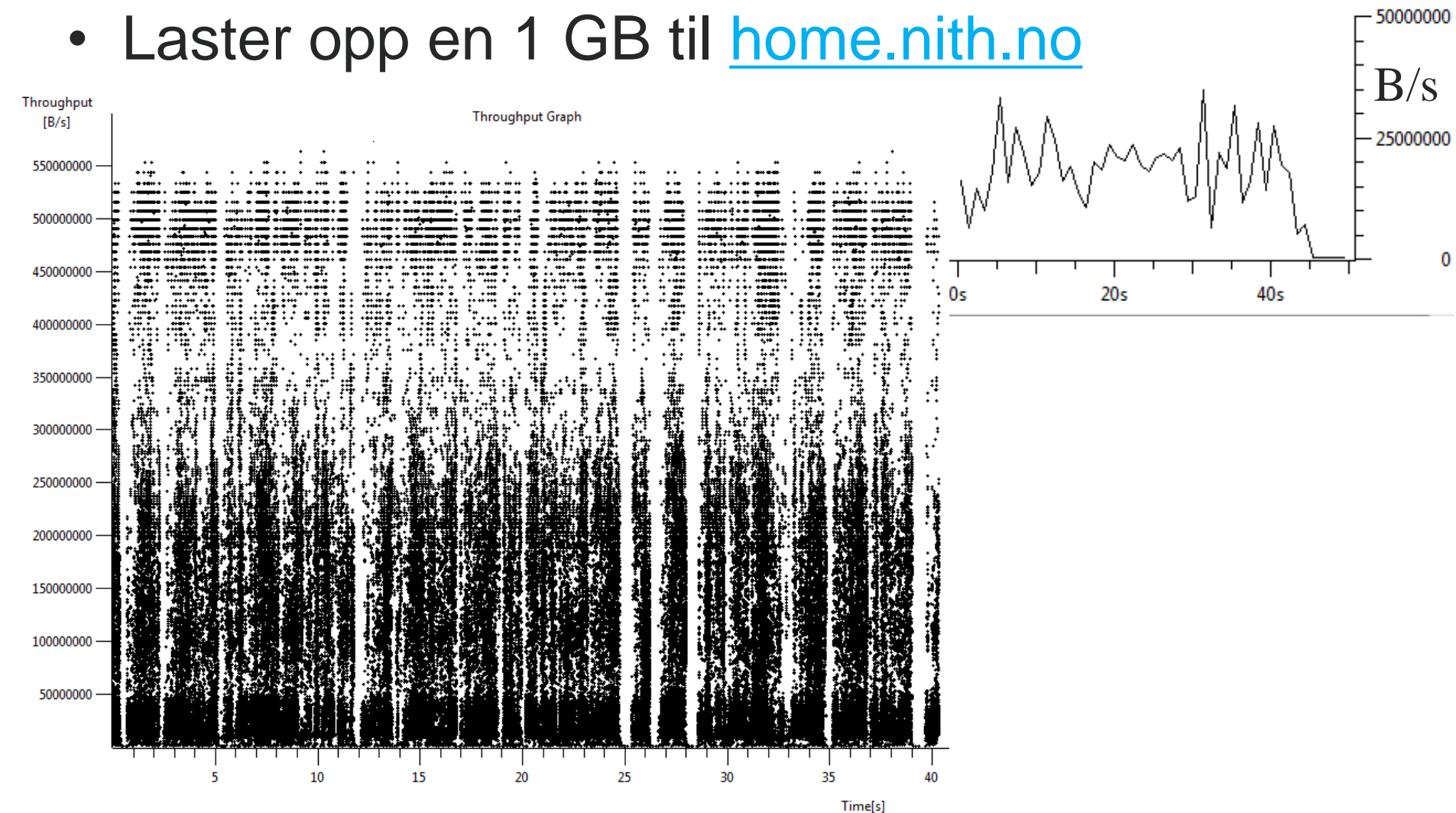
So what?

Effektiv bitrate (eksempel)

- Benytter en server i Tromsø (www.uit.no)
- RTT = ca 22 ms (målt med `pathping`)
- I klassisk TCP («vanilla») er max vindustørrelse 64 KiB
- Max (teoretisk) gjennomstrømning blir da
$$\frac{65535 \cdot 8 \text{ b}}{0,022 \text{ s}} = 23,8 \text{ Mbps},$$
 men det er bare dersom det aldri er segmenttap...
- Automatisk **Window scaling** vil øke dette i mange moderne systemer, men dette forutsetter at også serveren støtter scaling
- **RFC 1323** angir hvordan man kan gå over til Jumbo-vinduer og oppnå enda større max gjennomstrømning

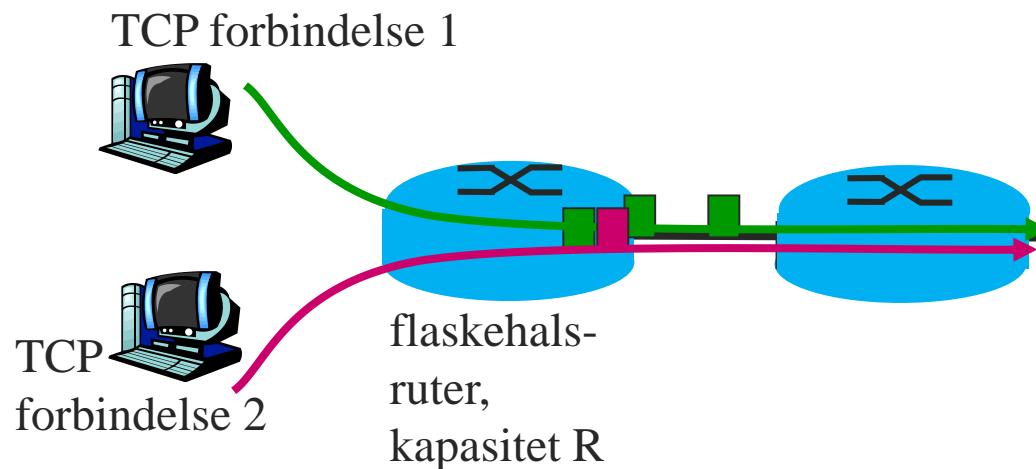
Wireshark: Gjennomstrømning

- Laster opp en 1 GB til home.nith.no

TCP rettferdighet (fairness)

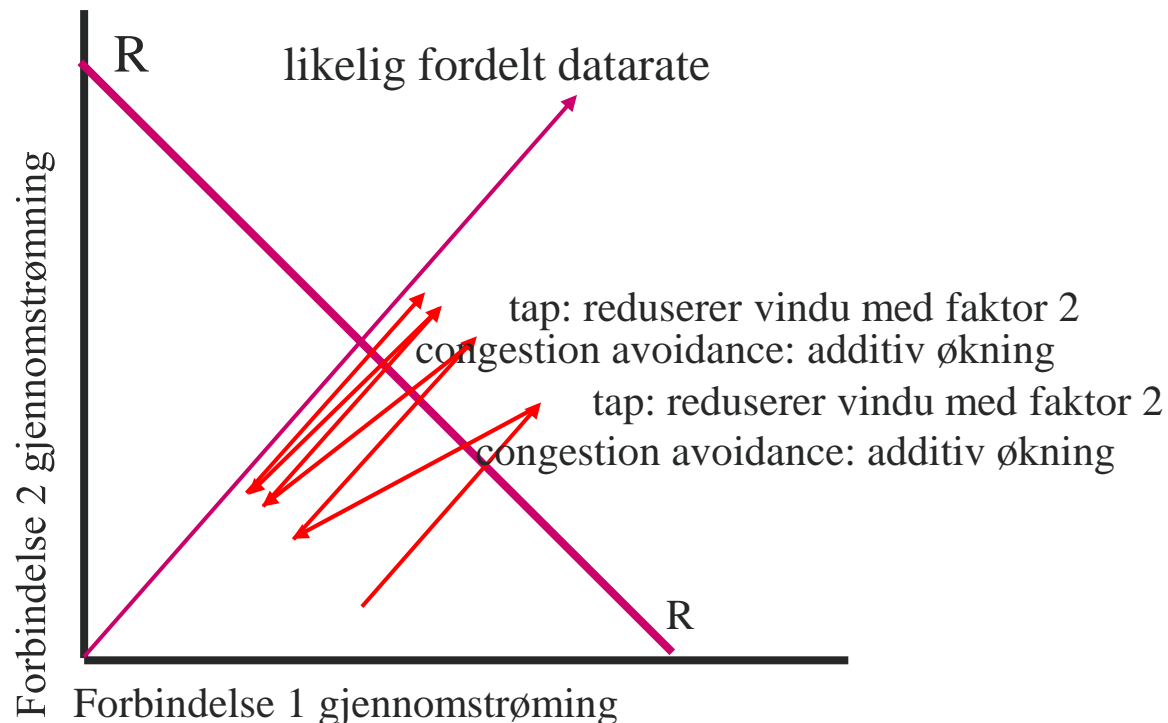
Mål: dersom K TCP-sesjoner deler samme flaskehals-link med datarate R , skal hver av dem ha en gjennomsnittlig datarate på R/K

Hvorfor er TCP rettferdig?

To konkurrerende sesjoner:

- Additiv økning gir helning på 1, som øker etterhvert
- multiplikativ reduksjon reduserer gjennomstrømning proporsjonalt

Rettferdighet (forts)

Rettferdighet og UDP

- Multimedia applikasjoner benytter «sjelden» TCP
  - ønsker ikke datarate begrenset pga trafikkork-kontroll
- Benytter isteden UDP:
  - pumper audio/video på konstant rate, tolererer pakketap
- Forskningsområde: TCP-vennlig oppførsel

Rettferdighet og parallelle TCP-forbindelser

- ingenting forhindrer appl å åpne parallelle forbindelser mellom to maskiner.
- Nettlesere gjør ofte dette
- Eksempel: link med rate R med 9 forbindelser:
  - ny appl ber om én TCP-forbindelse, får rate $R/10$
  - ny appl ber om 11 TCP-forbindelser, får rate $R/2$!

TCP: Versjoner

- Den største forskjellen mellom ulike varianter er nettopp hvordan de håndterer **metning**
- Tahoe («vanilje»), Reno, New Reno, Vegas, BIC/CUBIC (Linux 2.6->), CTCP (Windows Vista/7 ->,..)
- Alle forsøker å få opp bitraten raskere igjen etter pakketap
  - Uten å utkonkurrere «vanilje» TCP
  - Nye versjoner **skal være** Tahoe-vennlige!

TCP: Nagle's algoritme

- TCP + IPv4 legger på 20 byte header hver
- Dersom vi bare skal overføre **en** bokstav medfører dette en stor «overhead».
  - Bare $1/41 = 2,4\%$ av pakken er data
  - Med ACK fra server: bare 1,2% av båndbredden benyttes til noe nyttig (enda mindre dersom vi tar med linklag-headeren)
- **Nagle's algoritme**
  - Lagrer data som skal til samme server inntil ACK på forrige pakke mottatt, eller mengden data blir ≥ 1 MSS
  - Problematisk i sanntidsapplikasjoner (f.eks. **online spill**) pga «**delayed ACK**» fra serversiden
  - Kan/må løses i programmeringen av applikasjonen

TCPs fremtid 1: TCP over “lange, tykke rør”

- Eksempel: 1500 Byte segment, 100ms RTT,
Vi vil gjerne ha 10 Gbps gjennomstrømning
- Dette krever da en minimum vindusstørrelse på $W = 83.333$ segmenter på linja
- Gjennomstrømning i forhold til tapsrate (L):

$$\frac{1.22 \cdot MSS}{RTT \sqrt{L}}$$

- $\rightarrow L = 2 \cdot 10^{-10} = \textit{kun ca to av ti milliarder pakker kan gå tapt}$
- TCP også problematisk i trådløse nettverk, der pakketap er **mye** vanligere enn i kablede
- **Det trengs nye versjoner av TCP!**

TCPs fremtid **2**: interaktivitet over «tynne rør»

- Kan bruke UDP, men må da legge tilpassede pålitelighetsmekanismer a la TCP inn i selve applikasjonen
  - **QUIC** (Google, Chrome)
  - Kompliserer
- Fokus i FoU har så langt vært på «tykke rør» og høy latens, ikke på interaktivitet
  - Petland(2009) viser at i spillet Anarchy Online fungerer gamle (New Reno) bedre enn noen av de nyere TCP-implementeringene!
- Det trengs tillegg til TCP som oppdager og tar hensyn til sanntid og tynnt rør.

OPPSUMMERING

Hva skal vi kunne?

- **Prinsipper** bak transportlag-service
  - Multipleksing/demultipleksing
  - Pålitelig dataoverføring
    - Sjekksum, kvittering, sekvensnummer, timere
  - Flyt kontroll
  - Metnings-kontroll
- **Implementering** for Internett
  - Portnummer
  - UDP
  - TCP